«بوزانتیون»
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته . صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی
بوزانت کچیان
مطبعه واداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نمرولی
دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճտ. վեցամսեայ $3\frac{1}{2}$, եռամսեայ 2: —Արտասահման 40 Ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10: Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ:

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԷՆՕՐԵԱՅ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի դիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Ան որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE.

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 223 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1897 ՅՈՒԼԻՍ 24/5 ՕԳՈՍՏ. | 7 ՐԷՊԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1315. | 24 ԹԷՄՄՈՒԶ 1313 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 223

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ո՞ւր կանգ պիտի առնուն Յունաստանի կորուստները։ Մինչեւ ցարդ կրած կորուստները գիտենք, բայց կ'երեւի թէ հաշիւն առով պիտի չփակուի։ Յունաստան համակերպած էր, իբրեւ հետեւանք իր պարտութեան, հողային կորուստ մը կրելու։ Դրամական կորուստ մ'ալ պիտի կրէ, որոյ գումարը թուղթ տրահմիով չեն հաշուեր, այլ օսմ. ոսկիով, և միլիոններով։ Քաղաքական բազմապատիկ կորուստներ ալ կրելու յանձնառու եղած է. զի այսուհետեւ Թուրքիոյ մէջ բնակող իր հպատակներ առաջուան չափ առանձնաշնորհեալ դիրք մը պիտի չվայելեն։ Յունաստանէն դուրս բնակող յոյն կամ հելլէն ժողովրդոց վրայ իր ազդեցութիւն բնականապէս խիստ հարուած մը կրեց, և դեռ պիտի կրէ, քանի որ երեւան գայ թէ Յունաստան ո՛ր աստիճան անկարող եղած է երեւակայած փոփոխումներն յառաջ բերելու անոնց կացութեան մէջ։ Բայց կ'թուի թէ Յունաստան աւելի քան զայս պիտի կորսնցնէ, վրայ տալով իր նիւթական անկախութիւնն եւս։

Այս մէկ զոհողութեան Յունաստան ընդ երկար հակառակեցաւ։ Պատերազմէն առաջ երբեք յանձն չառաւ զայն։ Մինչ Տէրութեան աններանձելի վիճակը նախամեծար համարեց քան եւրոպական քոնդրոլն իր գանձուն վրայ։ Պատերազմէն ետքն ալ թէպէտ համոզուեցաւ որ քոնդրոլն ընդունելով պիտի դիւրացնէր հաշտութեան բանակցութիւնները, բայց դարձեալ դիմադրեց։ Դեսպանախորհուրդը կ'երկարէր սակայն։ Էտհէմ փաշա կ'ամրանայ ի Տոմոքօ և Զէյթունի հանդէպ։ Օսմ. բանակը տեղէն չշարժելու տրամադրութիւնով կ'տեղաւորուէր Թեսալիոյ մէջ, մինչ Թեսալիացի գաղթականք յարաճուն բեռ մ'են հելլէն Պետութեան ու ժողովրդին վրայ։ Ծարահատեալ, Մ. Ռալլիի դահլիճն ամէն զոհողութեան հանդուրժելու յուսահատ դիրքին մէջ կ'գտնուի։

Աթէնքի լրագրերը մի կողմէ, եւրոպեան մեծ մայրաքաղաքներու լրագրերը միւս կողմէ, կ'վիճաբանին սոյն խնդրոյ վրայ թէ ինչ է բուն նպատակն այն գերմանական առաջարկութեան որոյ վրայ խօսեր էինք մեր երեկի թուով։ Թուրքիոյ բարեկամ գերման թերթեր կ'բացատրեն թէ Գերմանիոյ փափաքն է եւրոպեան քոնդրոլ հաստատել Յունաստանի կողմէ իբրեւ երաշխաւորութիւն ցուցուելիք հասոյթներուն վրայ, որպէս զի պատերազմական տուգանքն իրապէս վճարուի։ Յորչափ ուրիշ ապահովութիւն չունենան եւրոպեան սեղանաւորները բայց եթէ Յունաստանի լոկ խօսքը, պէտք եղած դրամը չեն փոխահեր Յունաստանի, և սա չի կրնար այն ատեն որոշուած գումարը Բ. Դրան հատուցանել։ Բայց քոնդրոլին նպատակը միայն պատերազմական տուգանքն ապահովել պիտի չըլլայ, այլ և գերման առնելիքորներուն պահանջքը. զի եւրոպացի տեսուչներ պիտի մատակարարեն այն բոլոր հասոյթներ զորս Յունաստան իր արտաքին պարտքին երաշխաւորութիւն կ'ցուցնէ։ Կ'հետեւի թէ Գերմանիա հաշտութեան դաշնագրին մէջ կ'մտցնէ տրամադրութիւն մը ի պաշտպանութիւն գերման առնելիքորներու պահանջքին։ Արդ, Անգլիա կ'պնդէ եղեր թէ Տէրութեան մը և իր առնելիքորներուն խնդիրը պէտք չէ միջազգային դաշնագրի մը տրամադրութեանց առարկայ ըլլայ։ Ռուսիա և Ֆրանսա ևս Անգլիոյ հետ համամիտ են, ըսուեցաւ, որ ուղղակի Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կնքելի հաշտութեան դաշնագիր մը Յունաստանի եւրոպացի առնելիքորներուն նկատմամբ ո՛ և է տրամադրութիւն չպարունակէ։ Արեւմտեան Տէրութիւնք իրենց հպատակներուն միշտ ազդարարած են որ երբ օտար Տէրութեան մը արժէթուղթերը կ'գնեն, կամ իրենց դրամն օտար Տէրութիւններու կ'վստահին, շահն ու վնասն աչք առնլով պէտք է ընեն, և երբ նեղը մնան, պաշտպանութիւն չպահանջեն իրենց կառավարութիւններէն։ Անգլիա մանաւանդ այս սկզբունքին վրայ ա՛յնքան պնդեր է որ գերման և նոյն իսկ անգլիացի արժէթղերը գոհացնելու համար այն սկզբունքէն շեղելու հակամէտ չերեւիր, ըսին։ Բայց Վիեննայէ անցեալ ուրբաթի Լոնտոնեան թերթերուն ուղղուած հեռաւեալ հեռագիր կ'ցուցնէ թէ նոյն իսկ Անգլիա՝ Թուրքօ-հելլենական հաշտութիւնը փութացնելու համար՝ զիջում մ'ընելու պէտքը կ'զգայ.

«Գերմանիոյ առաջարկը թէ «Հաշտութեան Դաշնագրին մէջ պէտք է նշանակուի միջազգային քոնդրոլի մը հաստատումն հելլենական ելեւմտից վրայ»՝ ամէն Տէրութեանց կողմէ ընդունուած է վերջապէս։ Թէեւ գերման [illegible] բեւեկքի դէպքերն ամենեւին կարեւորութիւն չունին Գերմանիոյ համար, բայց Պերլինի դահլիճն Յունաստանի ելեւմտից մասին իր ըրած պահանջման վրայ այնքան խստիւ պնդեց որ մինչեւ իսկ յայտարարեց որ «եթէ իր առաջարկ չընդունուի, ա՛յլ եւս պիտի չմասնակցի Կ. Պոլսոյ մէջ կատարուող բանակցութիւններուն, և ա՛լ պիտի չանդամակցի Եւրոպիոյ Ներդաշնակութեան»։ Բնականապէս ամենամեծ կարեւորութիւն կ'տրուի ամէն Մեծ Տէրութեանց գործակցութեան առկախ արեւելեան խնդրոյ կարգադրման։ Թէեւ Գերմանիոյ առաջարկն արդարացի է, որովհետեւ Յունաստան այնպիսի Պետութիւն մ'է որ իր առնելիքորներուն իրաւունքը չի վճարեր, և Յունաստանի ելեւմտւքն ալ ահեղի կերպիւ անկանոն վիճակի մէջ են, բայց կը վախցուի որ այս պատճառաւ Հաշտութեան բանակցութիւնք նոր յապաղումներ կրեն։»

Իրերն այս վիճակին մէջ էին երբ երէկ Թուրք լրագիրք ծանուցին, անշուշտ պաշտօնական աղբիւրէ քաղելով, թէ Դեսպանախորհրդոյ աշխատութիւններուն առջեւ նոր դժուարութիւնք ծագած չեն, և թէ գերմանական առաջարկն ընդունելութեան արժանացած է։ Տարակոյս չկայ թէ Գերմանիա խնդրոյն այս նոր երեւոյթին մէջ մեծապէս օգնած է Օսմ. Տէրութեան հայեցակէտին պաշտպանութեան։

Միւս կողմէ, Ա[illegible] հելլէն թերթն անցեալ Եշ. ծանոյց թէ հելլէն դահլիճը կ'խորհի ներքին փոխառութիւն մը հանել Յունաստանի մէջ և արտասահմանի հելլէն գաղթականութեանց մէջ, պատերազմական տուգանքին առաջին մասնավճարն անմիջապէս հատուցանելու համար, որով պիտի ապացուցանէ թէ առանց օտար քոնդրոլի ալ իր պարտքը ճանչող է։

Գալով Կրետէի գործերուն, Ճէվատ փաշա ծանուցեր է ծովակալներուն թէ ինք արդի պաշտօնին ընտրուած է զի յառաջագոյն Կրետէի կուսակալ եղած էր։ Իր գործը պիտի ըլլայ բարուոքել Իսլամաց վիճակը կղզւոյն մէջ, քաղաքաց շուրջն հաստատուած շղթան ընդարձակել, այնպէս որ Իսլամք աւելի հեռուները կարենան երթեւեկել, և իրենց տուները դառնալու համար խոլամ բնակիչներն, որք հորիզոնը մութ կ'տեսնեն։ Ինչպէս ծովակալներուն երեցագոյնն, իտալեան ծովակալ Քանէվարօ, խրատ մը գիտել տուած է, Ճէվատ փաշայի պաշտօնը բուն իսկ կուսակալի պաշտօնէն շատ չի տարբերիր։

ԱՐԴԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզի Նոտր-Տամ եկեղեցւոյ քարոզիչ Հայր Տիտոն, վերջին օրերս դպրոցական հանդէսի մ'առթիւ, չահեկան բանախօսութիւն մը արտասանեց ֆրանսական ազգային դաստիարակութեան վրայ, զոր բարեփոխելու պէտքը կ'զատագովէ յառաջ բերելու համար այն նոր ու մեծ մարդիկն որոց կ'ըսպասէ քսաներորդ դարը։

«Իշխանութեան գլուխը գտնուողներն, ըսաւ, միշտ իրենց ձեռքը դրած են հանրային դաստիարակութեան վրայ, իրենց տեսութեանց համաձայն կազմակերպելու համար։ Նաբոլէոն զինուորներ կ'ուզէր. իր օրով բոլոր քոլէժները զօրանոցներ եղան, բոլոր աշակերտները՝ զինուորագրեալներ։ Այս համարձակ զինուորական դաստիարակութեան, — որ անժխտելի ազդեցութիւն մը տուաւ Ֆրանսայի, — յաջորդեց ազատական դաստիարակութիւնը. զինուորական դրութիւնը տակաւ առ տակաւ լինկաւ։ Այլեւս Բազմարուեստեան Վարժարանը չէ՛ր որ մտաւորական դասակարգութեան կատարը կը գրաւէր, այլ Վարժապետանոցն էր։ [illegible] ճակատամարտներ կ'շահէր, գրագէտք, հանրային կարծեաց տէր դառնալով, ազատ ասպարէզ կուտային իրենց մըտաց, կ'երգէին, կ'նկարէին, կ'քանդակէին, կ'իմաստասիրէին, գրութիւններ կ'շինէին, ազատութեան ոսկեդարին վրայ կ'երազէին, մոռնալով, աւա՜ղ, թէ անոր տիրապետութիւնն հաստատ գործելու համար, անհրաժեշտ էր տալ անոր՝ յաւիտենական, անփոփոխ խարիսխ մը, զԱստուած եւ Բրիտասոյ ազատարար Աւետարանը։ Ահա այդ միջոցին է որ ծագեցաւ փոթորիկն յորում մեր հինաւուրց փառքին հետ կորսնցնինք նաեւ մեր առաջնութիւնը զոր ոչ մի ազգ կ'ուրանար։ Այդ ժամանակի դաստիարակութիւնն ուրեմն ճշմարիտ դաստիարակութիւնը չէր, քանի որ փոթորկին դիմադրելու կարող մեծ մարդիկ յառաջ չբերաւ։ Անտես առնուած իրականութիւնն երբեք իր իրաւունքներէն չի հրաժարիր. նախատուած ըլլալով, վրէժ կ'լուծէ։ Յանկարծ մեր երկրին երեւցաւ թշնամի բանակներու ահարկու և անդիմադրելի ձեւին տակ, որք համբերատար ոգւով կազմակերպուած, գիտնարար սպառազինուած և յանդուգն հրամատարներու տակ դրուած էին։ Եւ պատահեցաւ որ գեղեցկախօս պանդխտները, երբայեալ բանաստեղծներ, իմաստակներ, փափկաճաշակ գրագէտներ, մոռացածին գաղափարներով շլմորած քաղաքագէտներ, գրասէրներ, զոր հանրային դաստիարակութիւնը սնուցած ու խնամով պատրաստած էր, փոթորկէն քշուեցան տարուեցան նըման այն սրնգահարներուն որք խըռնջոյքի մը կ'հրաւիրուին և շղթայակերծ շանթին տակ, նուագահանդէսն աւարտելու ժամանակ իսկ չեն ունենար։ Մեր ձախողութեանց տպաւորութեան տակ, հանրային կարծիքը մեկէն դարձաւ դիտելու զանոնք որք յաղթած էին մեզ։ Գերման դաստիարակութիւնը ձեռք առնուեցաւ. բուն կըրթութիւնը նկատուեցաւ մարդիկ պատրաստելու ճշմարիտ և միակ միջոցը։ Զինուորական ասպարէզներն այնքան շուտ խճողուեցան որ այն քաղաքական բաժանումներուն մէջ, որք երկու անհաշտ կուսակցութիւններու կը բաժնէին զՖրանսա — անցեալ դրութեանց կուսակցութիւնն և նոր դրութեան կուսակցութիւնն, — անցեալ դրութեան կուսակիցներն համոզուեցան թէ բանակն անկախութեան ապաւէնն էր, և թէ անոր մէջ խառնուելով սա կրկին առաւելութիւնը կ'ունենային. մի կողմէ ընաւ չյարիլ կառավարութեան և միւս կողմէ ծառայել Ֆրանսայի։ Մի կողմէ անպաշտօն զինուորականութիւնն և միւս կողմէ գիտական կամ գրական դաստիարակութիւնն սաեղծեցին բազմաթիւ մտացի անհատներ որք երկրին ուղղակի ծառայութեան համար պատրաստուած ըլլալով, սափողաբար մէկ մէկ պաշտօն խնդրեցին Պետութենէն։ Կառավարութիւնը չվարանեցաւ պատասխանելու այս բաղձանքներուն։ Ահա այս կերպով մեր երկիրը մտաւ պաշտօնի հետամտութիւնը, ժողովրդեան և նախնական կրթութեան վրայ ալ իշխելով։ Ուստի, երիտասարդներու ստուար մասը վարժուեցաւ կրաւորական հլութեան ու իշխանութեան ամէն անկումէ առաջ [illegible] է, ինչպէս մասնաւոր յօրինուածութեան մը քաջայարմար անիւներուն անհրաժեշտ կատարելութիւնն է։ Այսպիսի ճակատագրականութեան մը ներքեւ, ի՞նչ կրնան ըլլալ մարդկային էակն, իր օրինաւոր անկախութիւնն, իր նախաձեռնութեան ոգին, իր առնական փառասիրութիւններն ու իր նկարագիրը։ Մարդ ահուդողով կ'ընէ այս հարցումն։ Եթէ աղայոց թիւը կ'պակսի, եթէ ցեղը կամաւ անծնունդ է, յանձնապաստանութի՞ւն է ըսել թէ պաշտօնէից — փոքրէն մինչեւ մեծը, — միշտ համեստ թոշակներն չեն բաւեր սնուցանելու, պահելու բազմանդամ և հզօր ընտանիքներ։ Սակայն, բնութիւնն իր իրաւունքէն չհրաժարելով, հարկ եղաւ որ ֆրանսական «հրանուտ ու դիւրաբորբոք» արիւնը գոհանալու միջոց գտնէ։ Գրական ու իրեւակայական [illegible] թեան շրջանակին կ[illegible] մտածու[illegible] է որ յառաջ եկաւ շարժումը։ Եւ մինչդեռ դրացի ժողովուրդները լիրկ մընջիկ կ'պատրաստուէին տնտեսականօրէն աշխարհի տիրելու, ֆրանսական արդի սերունդն ինքզինք կ'բզքտէր անկարող ու ախտաժէտ խորհրդարանականութեան մը ամուլ կռիւներով։ Քաղաքական անձնական փառասիրութիւնը կուլ տուաւ անհաշուելի ուժեր որոց այնքան պէտք պիտի ունենար երկիրն, և ճարակ տուաւ տենդի մը որ կ'հիւծէ պառակտեալ հայրենիքը։ Ահա ո՛րպիսի մարդիկ կ'պատրաստէ մեզ արդի դաստիարակութիւնը։ Այսօր ուրիշ մարդիկ պէտք են մեզ։ Ի՞նչպէս պիտի կրթենք զանոնք։ Առաջին ու էական տնօրինութիւնն է բարեփոխել այն ուղղութիւն որուն զարդիս կ'հետեւի երիտասարդութիւնն հանրային ասպարէզներու մասին։ Յարդ երեք մեծ ասպարէզներ մեծագոյն բաժինն ունեցած են. զինուորական ասպարէզն, իրաւագիտութեան, դատաւորութեան, ուսուցչութեան ու բժշկութեան ասպարէզներն, և վարչական ասպարէզը։

Ուստի, պարոններ, չեմ խնդրեր որ այդ ասպարէզները թողուին, քանի որ երկիր մը չի կրնար ըլլալ ո՛չ առանց զինուորականի, ո՛չ առանց գրագէտի եւ ո՛չ ալ առանց պաշտօնատարներու։ Այլ կ'խնդրեմ որ մշակական, երկրագործական, ճարտարական, ճարտարարուեստական, վաճառականական, սեղանաւորական — բոլորովին գործնական ու տնտեսական, — ասպարէզները տեսնեն վերջապէս գործունեայ ու անվեհեր և խառասարդներու թուոյն բազմապատկումը։ Այդ ասպարէզներ կ'ըսկսին յանկուցանել վարիչ դասին ուշադրութիւնը, վասն զի ալպրելու հարկն անդիմադրելի փաստ մ'է։ Բայց այս նոր ուղղութիւնն ալ էական փոփոխութիւններ բերելու է բարոյական դաստիարակութեան մէջ։ Արդարեւ այլ եւս պիտի չըրաւէ պատրաստել կրաւորական եւ հլու մարդեր, ինչպէս կ'երազէ պաշտօնատարականութիւնը, թողլով որ վերենք ապրեցնեն, կանոնաւորապէս դառնան յարմարօրէն առ[illegible]կուցուած անիւներու պէս մարդեր որք ապաղալիկ ծերութեան կ'սպասեն, քանի որ հանգստեան վոխտ թոշակ մը իրենց պիտի ընծայէ լիուլի հանգիստ, մարդեր որ այլ եւս ո՛չ կամք պիտի ունենան և ո՛չ ուղղում, քանի որ հաւաքականութիւնն որոյ մէջ միրեկողա[illegible]ցած են, կ'ապրի, կ'ուզէ, կինայ իրենց համար։ Ո՛չ, պարոններ, պէտք է հրահանգել անդուլ գործունէութեան տէր, անխոնջ մարդեր, ինչպէս որ կը խնդրեն ու կ'պահանջեն բոլոր գործնական ասպարէզները։» Անուանի Տոմինիկեանն եզրակացուց ըսելով թէ, երեք քառորդ դարէ ի վեր Ֆրանսայի երիտասարդութեան վրայ իբրեւ հարկ դրուած դրութիւնն արդիւնք ունեցած է պարտեալներու սերունդ մը յառաջ բերել։

«Գերմանիոյ Կայսրն, որ մեծազդորդ խօսքերէ կ'ախորժէ, հռչակաւոր ճառի մը մէջ յանդգնութիւն ունեցաւ խոստովանելու թէ իր կայսրութեան մէջ, դպրոցը, այսինքն դաստիարակութիւնն ապարդիւն եղած էր գործնական նպատակէ [illegible] քերն հիմա դարձած էին դէպ ի դուրս և դէպ ի գաղթականութիւն։ Ինչ որ գերման Կայսրն ըսաւ, մենք ալ կրնանք և պարտինք ըսել։ Վեհապետական նշանաբանը զոր Կայսրն ուղղեց իր նախարարին, մենք ալ պէտք է իւրացնենք և մենք ևս ուղղենք հանրային կարծեաց, որ նախարարներուն վարիչն է։ Այո՛, բաւական են կեցած պաշտօնատարները, քաղաքագէտները, ուսուցիչները, գրագէտները, փաստաբանները և բժիշկները. բաւական են ընկերային դասակարգէն արտաքսուածներ և սաժանաբեկներ, մարմնով ու մտքով կարճատեսներ, կորովի ջանքերու և վճռական գործունէութեան անկարող. բաւական են չքաւոր պսակաւորներ, անօթի ընարելիներ, — բառը խիստ է, Պիզմարքինն է. նախատական է, սակայն Գերմանիոյ ուղղեալ է»։

ԱՏԱՆԱ, 12 Յլ. 97.

Սոյն քրիստոնէական տօնն, որ Հայոց մէջ իր հեթանոսական հին կրօնին մի մեծ և հանդիսաւոր տօնին յաջորդեր է, հոս ալ կ'կատարուի մեր աստուածային հին բարքերէն նուազ տարբերութեամբ աւելի այգիներու մէջ քան քաղաքը։ Յունիսին վերջերուն կամ յուլիսին հանդիպող այս խորհրդաւոր տօնը կուգայ պատկական վերջին հանդէսներէն յետոյ հոգեւորապէս մխիթարել հայ ժողովուրդն և զայն եկեղեցի հրաւիրել այգեստանէն; ուր գացած է մայիսի սկիզբէն ի վեր. Վարդավառի կիրակին կանուխ այգեստանցիք սովորաբար քաղաք կ'իջնեն եկեղեցի երթալու համար. այն օր կը պատարագէ և կ'քարոզէ անշուշտ գտնուող Առաջնորդն. յետ ժամուն տաքն արդէն սկսած է, քաղաք մնալ անտանելի է, աճապարանքով ուտելու գնումները կ'ընեն և այգի կ'վերադառնան հետերնին հիւր տանելով ազգականներ և բարեկամներ որք այգի չունին կամ չեն եղած. նոյն օրը քաղաքը գրեթէ պարպուած է. ամէն ուրեք լռութիւն կ'տիրէ. իսկ այգին տարեկան տօնախմբութիւնն է, այգեպանին փառաւորման օրն է. [illegible] թէեւ այգեկութն է, սակայն կրցածին չափ Վարդավառին առաջին և երկրորդ օրերը բանթող կ'ընէ։ Ատանացին տարւոյն ոչ մի օրին այնքան ուրախ զուարթ ընտանեկան-ընկերական խրախճանք և կերուխումներ կ'ընէ որչափ Վարդավառին. ամէն այգի Բաղոսեան սաճարներ կանգնուած են, ուրախութեան ձայներ կ'լսուին. գիրար յաջորդ Վարդավառին ողջ առողջ տեսնելու իղձեր, բարեմաղթութիւններ կ'արտայայտուին, նուագարաններ, թմբուկի ու շարգըլի անհատնում կրկնումներ իրարու կ'յաջորդեն և կ'տեւեն մինչեւ գիշեր, երբեմն ալ մինչեւ վաղորդայնի երեկոյն. բայց այս ուրախութիւն կատարեալ չէ. չարունակ նաթիլ, ուտել, խմել չըլլար. պէտք է մարմնամարզութիւն, քիչ մ'ալ զբօսնուլ, խաղալ. պէտք է օրուան նշանակութիւնը ցուցնող աւանդական բան մ'ընել. հանդիսականք միշտ իրարմէ կ'կասկածին թէ մի՛ գուցէ աւուր պատշաճի խաղին զոհ երթան, թրջին որպէս ջրաժաժախ. սակայն ոչ ոք կըրնայ Վարդավառին աւանդական ջրէն զերծ մնալ կամ փայն չկատարել. վերջապէս իրենցմէ մին կ'յաջողի թաս մը ջրով յանկարծ միւսը թրջել և պոռալ թէ Վորդըդէվոր, Վորդըդէվոր հէր չէյին դէր վոխըը վոր. կոխը կ'սկսի, մըրցողներ, իրարու հակառակողներ կուժերով, դոյլերով գլխէն ոտք գիրար կ'թրջեն, գիրար կ'հալածեն, կ'գըտնուին ոմանք որ նոյն օր երեք չորս անգամ թրջած զգեստներ կ'փոխեն. կանայք և աղջիկունք ալ իրարու սոյն աւանդական ջուրը կ'սրսկեն. մանաւանդ չարաճճի մանուկներ իրենց ձեռոք կանխաւ պատրաստած եղէգէ նըրբարձակ ջրացայտիկ գործիներով զմարդ կ'ձանձրացնեն. խանութները սովորաբար Մեռելոցի Բշ. ալ գոց են. այգիներու մէջ նոյն խրախճանութիւններ կ'շարունակեն. հոս Զատկին և Ծննդին մեռելոցէն զատ գերեզման օրհնելու չեն երթար. միայն եկեղեցւոյ մէջ ընդհանուր հոգեհանգստով կ'բաւականանան։ Օրուան մեծութեան փայլ մ'ալ այսօր վիճակ ձգելն է հոս. շաբաթ երեկոյ արեւու մարը մտնելէն վերջը միամիտ և անչափահաս օրիորդներ, ծեր մամիկներէն թելադրեալ, կ'միանան չէնկիլ (պղնձէ պզտիկ դոյլ) մը կ'առնեն և կ'երթան եօթն զատ զատ ջրհորներէն ջուր կը լեցնեն և կ'բերեն, մէջը 7 տեսակ ալ ծաղիկ կ'ձգեն. յետոյ պառաւ և երիտասարդ կիներ, հարսեր ու աղջիկներ կ'խառնուին ամէն մէկն իր և իր բացակայ պարագային բախտին նշանաբանն յայտնող իր մը—մատնոց, դրամ են—ձգելով ջրին մէջ. չէնկիլին բերանը լաթէ ծածկոց մը կ'փռեն, շրջանակին կ'կապեն և կապոցին վրան ալ կղպակ մը գոցելով կ'կապեն և գետնին չդպչելու աստիճան բարձր տեղէ մը կ'կա[illegible]
չէյին դէր վոգըը վոր, Վորդըդէվո[illegible] ԷԷԲէյչէնէյն ճէննէբ[illegible] . օն դէյ բոխոըը վոր ու կ'մեկնին. Վարդավառի առաւօտ արեւը չծագած, երբեմն ալ ժամէն վերադառնալէ վերջ, լրիկուան հանդիսականք կ'խռնին, էրիկ մարդիկ ծիծաղներով ականատես կ'ըլլան. անխելահաս աղջիկ մը կամ մանչ մը հարս կ'ընեն, այսինքն գլուխը գունաւոր եազմա մը կ'ձգեն. վերոգրեալ ասացուածն երգս կրկնելով նուիրական չէնկիլը վար կ'առնեն. վիճակին հարսը կզպակը կը բանայ, կապը կ'քակէ, պառաւներէն մին կ'սկսի բախտագուշակական երգեր եղանակել մէյմէկ տուն. հարսը ջրէն մէյմէկ նշանաբան իր դուրս կ'առնէ. այդ իրն որո՛ւն որ է, կանխաւ խօսուած երգին գուշակութիւնն անո՛րն է, երբեմն այդ բախտի երգերու տեղ [illegible] վիճակներէն կ'կարդացուի, այդ իրերուն լմննալէն վերջն ալ 2 օրիորդ կամ կին ոտքի վրայ իրարու մօտ և դէմ առ դէմ կուգան, ձեռուընին, բաց ի բթամատներէն, միւս մատերն ափերնուն մէջ կ'ծալլեն, միայն 4 բթամատները կանգուն են. աւանդական չէնկիլն այլ եւս այդ չորս բթամատներուն վրան կ'դնեն. եթէ ինքնիրեն չէնկիլը շրջագայի մատերուն վրայ, այդ երկուքին իղձն ալ պիտի կատարուի ինչ որ է. հակառակ պարագային ոչ. յետոյ կիներէ մին չէնկիլը ձեռքը կ'առնէ կախ բռնելով օդին մէջ, առանց կաթիլ մը ջուր թափելու երեք անգամ կ'դարձնէ, ապա սոյն աւանդական ջուրն իրարու կ'սրսկեն և հանդէ՞սը կը փակեն՝ իրարու գալ տարի նոյն օրն հասնելու բարեմաղթութիւններով։

Ո՛չ ոք գիտէ կնիկներէն կամ էրիկ մարդերէն թէ ինչո՞ւ Ատանայի մէջ երկիցս վիճակ կ'ձգեն. Համբարձումին յայտնի է արդէն. սակայն Վարդավառինն, յորում աւելի վիճակ կ'դնեն, յայտնի չէ։ Վարդավառին ընելնին ըստ իմ կարծեաց կա՛մ նոյն աւուր աշխարհային խրախճանութեանց մէջ ջուր գտնուիլն է, աւանդական չէնկիլն ալ իր ջուրն ունի և կա՛մ ներքին գաւառներ համբարձման վիճակը կ'դնեն եղեր և քառասներորդ օրն ալ կ'բանան եղեր, կարելի է այդ քառասներորդ օրն ալ Վարդավառին հանդիպած ըլլայ, և հոս ալ աւանդաբար նոյն օրն եղած ըլլալու է։ Քաղաքին աղքատներն ալ Վարդավառին իրենց աւարն ունին. կանուխէն եկեղեցւոյ փողոցները կուգան կը

կ'չարուին. խաղող լեցնելու համար 4-5 կողով հետուինին բերած են. այգեպանը զանոնք չի մոռնար, երկերկու կողով խաղող միասին կ'բերէ և կը ցրուէ անխտիր։ Մեր միամիտ կանայք կ'ըսեն թէ Վարդավառին առաւօտուն արեւն իր ծագելէն անմիջապէս վերջն երեք անգամ դէպ ի վեր կ'ոստոստէ, ապա հիւսիսէն դէպ ի հարաւ երիցս կ'դառնայ և անհ անկից յառաջ կուգայ, օրերու կարճանալը սկսելով Վարդավառէն։ Միսաք Գոչոյեան

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ.— Լ. Հէբըլտ կ'ըսէ թէ առջի օրուան Դեսպանախորհուրդն ի Թոփհանէ տեւեր է երեք ժամ։ Լ. Հէբըլտ կ'կարծէ թէ հաշտութեան բանակցութիւնք շատ յառաջացած են և յուսալի է որ մէկ քանի օրէն աւարտին։

Լ. ՍԱԼԶՊԸՐԻ, կ'ըսէ Ֆուանիէի հեռագիր մը, ըսեր է թէ Յունաստանի մէջ ելմտական քոնդրոլի մը հաստատութիւնն անհրաժեշտ է։

—Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կ'ըսէ որ Յունաստան եթէ մերժէ քոնդրոլը, Տէրութիւնք պիտի չկրնան հաշտութեան կնքումը պահանջել։

ՀԵԼԼԷՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ.—Երէկ ծանուցինք թէ երկու հելլէն սեզանաւոր Մ. Վլասդօ ու Սինկրոս Պերլին գացած են փոխառութեան համար։ Ըստ նորագոյն լրոյ, պատերազմական տուգանաց առաջին մասնավճարին հատուցման միջոցները պիտի գտնեն՝ երաշխաւորութիւններ տալով Պերլինի պանքաներուն։ Զրոյց ալ կայ թէ Մ. Վլասդօ ու Սինկրոս պիտի աշխատին որ Գերմանիոյ կողմէն լաւագոյն պայմաններ ձեռք բերեն։

—Տէրութեանց որոշումն՝ ի մասին ելմտական քոնդրոլի հաստատման՝ Բր. պիտի հաղորդուէր հելլէն կառավարութեան։ Գործադրութեան եղանակին մանրամասնութիւնք յայտնի չեն։ Աթէնքի թերթեր կ'ըսեն թէ այս քոնդրոլ հարուած մ'է Յունաստանի անկախութեան։

ԱԹԷՆՔԷ կ'գրեն օգոստոս 2 թուով. —Այսօր Դաղղոյի արքայական ամարանոցին մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարգացուեցան գահաժառանգ իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Միայն ներկայ էին թագուհին, Մարիա իշխանուհին և թագաւորին թիկնապահները։

—Աթէնքի մէջ Մ. Հ. Պէլէք սկսաւ ֆրանսերէն Լը Բռնդա (Պատերազմ) անուն շաբաթաթերթ մը հրատարակել։

—Աթէնքի բժիշկ մը կ'տեղեկագրէ թէ Աթէնքի զինուորական հիւանդանոցին մէջ դարմանուած 506 վիրաւորներէ երկուքը միայն մեռեր են՝ մին ուղեղատապէ (մենինժիդ) և միւսը՝ պրկախտէ (Դէդանոս)։

ՌՈՒԻԴԷՐ Յլս. 28 թուով կ'հեռագրէ Կ. Պոլսէ թէ Օսմ. ախմբոց մէջ մեծ կարեւորութիւն մը չի տրուիր հելլենական ելեւմտից վրայ քոնդրոլ հաստատելու առաջարկին. «զի եթէ Յունաստան կարող չըլլայ պատերազմական տուգանքին պէտք եղած գումարն հայթայթել և վճարել Բ. Դրան, սա կարող է իր մատակարարութեան ներքեւ գտնուող Թեսալիոյ հասոյթներէն պէտք եղածին չափ գումար ստանալով հաշուակցիլ։ Օսմ. Տէրութիւնն իր մասին պէտք եղած գրաւն ունի ի ձեռին։»

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՐԴԻՆ անցեալ Եշ.ի նստին նկատմամբ Կ. Պոլսէ կ'հեռագրէ Ռէօյթըր «Դեսպանք այսօր հաւաքուեցան ի Պէօյիւքտէրէ, և համաձայնեցան Հաշտութեան Դաշնագրին Տուգանքի Յօդ.ին խմբագրութեան մասին, այնպիսի բանաձեւ մ'ընդունելով յորմէ գոհ կ'մնայ Գերմանիա։ Դեսպանք այժմ կ'սպասեն ինչ ինչ տեղեկութեանց և իրենց կառավարութեանց հաւանութեան՝ որոշուած բանաձեւին համար։ Հետեւապէս, չըթ., ուրիշ ժողով մը պիտի գումարի, և այն նստին մէջ Հաշտութեան բանակցութիւնք պիտի աւարտին դեսպաններուն համար։»—Հակառակ այս հեռագրին լաւատեսութեան, այսօր, թէև հինգ օր անցաւ այն չըթ.ի նիստէն ի վեր, Դեսպանախորհրդոյ նիստերը վերջացած չեն հրատարակուած տակաւին։

ՏՈՒԳԱՆՔ ԵՒ ՔՈՆԴՐՈԼ.—Մեր այս առուր Խմբագրականին մէջ յիշուած խնդրոյն առթիւ շահեկան է հետեւեալ հեռագիրը զոր Բէօյնէյէ Զոյբոունէ Կ. Պոլսէ առնլով հրատարակած է իր Յուլ. 29ի թուով.— «Կ. Պոլսոյ մէջ շատ դիտողութիւն կ'ըլլայ Գերմանիոյ վերջին առարկութեան առթիւ, և կ'ըսեն թէ Հաշտութեան բանակցութիւններուն յապաղման համար պատասխանատու է. զի կ'պահանջէ որ նախաչաւիղ պայմաններուն մէջ սապիսի տրամադրութիւն մը դրուի թէ պատերազմական տուգանքի փոխառութիւնը նախապատուութիւն չունենայ Յունաստանի առաջուան առնելիքներուն վրայ, և թէ հին և նոր առնելիքներուն խնդիրը Տէրութեանց հսկողութեան ներքեւ կարգադրուի։ Սխալմամբ կ'ըսուի Կ. Պոլսոյ մէջ թէ այս կերպով Գերմանիա Հաշտութեան բանակցութիւններուն մէջ կ'մուծանէ տարր մը որ անոնց չի վերաբերիր։ Այս փաստն ի մէջ կ'բերեն անոնք որ կ'ընդդիմանան հելլենական ելեւմտից վրայ օտար քոնդրոլի հաստատման, որ բնական հետեւանքը պիտի ըլլար գերմանական առաջարկին ընդունելութեան։»

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ հելլենական կառավարութենէն առնուելիք պատերազմական տուգանքէն 200,000 ոսկի յատկանայ զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկին դրամագլուխն աւելցնելու։

ՊԵՐԱԹ. — Պատերազմի դաշտին վրայ նշանաւոր հանդիսացող զօրականաց տրուելիք չքադրամներուն հետ մէկ մէկ ալ Պէրաթ պիտի տրուի, որոց տպագրութիւնն աւարտած ըլլալով, յանձնուած են ձեռնհաս իշխանութեան։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐԻՆ համար նուիրուած զանազան նիւթոց արժէքը մէկ ամսուան մէջ 8000 ոսկին անցած է։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ գերմանական ու աւստրիական Կարմիր Խաչի ընկերութեանց ներկայացուցիչներուն պարգեւեց մեծարժէք նիւթեր, ի յիշատակ իրենց մատուցած ծառայութեանց։

ԼԱՐԻՍԱՅԷ կ'գրեն Լոնտոնի լրագրոց թէ, կ'ըսէ Մալիմադ, Թեսալիոյ մէջ կատարեալ անդորրութիւն կ'տիրէ և թէ հակառակը պնդող զրոյցներ անհիմն են։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ Ա. քարտուղար Թահսին պէյ պարսկական կապերտներ և զանազան ժանեակներ իրեղէններ նուիրեց Բարեգործական Պազարին։

ՏՈՎԱԿԱԼ Բագլէի համար կ'ըսուի թէ ի մօտոյ Կրետէէ Իզմիր պիտի երթայ Աթէոյ Շտանէ մարտանաւով։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ լրագիրք, սահմանագլխի դէպքերու նկատմամբ, սա տեղեկութիւնները կ'հրատարակեն.—«Քանի մը օրէ ի վեր սահմանագլխոց երկայնութեամբ ոև է դէպք չէ պատահած։ Օսմանեան և սերպ իշխանութիւնք սահմանագլխոյ շրջակայքն անդորրութիւնն ու խաղաղութիւնը վերահաստատելու և պահպանելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առին։ Կ'յուսացուի որ տարուած ջանքերուն շնորհիւ, այս կարգի դէպքեր չկրկնուին։ Աղեքսանդր Թագաւորին արտասահման ուղեւորութիւնն ապացոյց է թէ յիշեալ դէպքերուն պէտք եղածէն աւելի կարեւորութիւն չէ տրուած։ Յուլիս 15/27էն ի վեր թուրքեւսերպիական սահմանագլխին վրայ նոր դէպքեր չեն պատահած։»

ԻՏԱԼԵԱՆ դեսպանատան Բ. քարտուղար Բարլոդի մարքիզն, որ Թեսալիա կ'գտնուէր, երէկ առտու մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԿՐԵՏԷ գտնուող և այլուր գաղթող նոյն տեղացի քրիստոնեայք, կ'ըսէ Իգտամ, աղերսագիր մը պատրաստելու վրայ են, զոր յատուկ պատգամաւորութեամբ մը մայրաքաղաքս պիտի ղրկեն Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու։ Այս աղերսագրով պիտի խնդրեն որ կայս. կառավարութիւնն ամէն միջոց ձեռք առնլով՝ խաղաղութիւնը վերահաստատէ ի Կրետէ։

ՆՊԱՍՏ.—Պետական Խորհրդոյ անդամներէն միոյն նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի մօտոյ Բրէվէզա պիտի երթայ՝ կայս. կառավարութեան կողմէ դրամական նպաստ բաշխելու բնակիչներէ անոնց, որոց կալուածներն ու հողերը պատերազմի պահուն փճացուած էին։

ՏՈՔԹ. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ՄԱՆԿԱԲՈՅԺ

Թէ իբրեւ Պետական հիւանդանոցներու բժիշկ եւ իբրեւ Համալսարանական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, ի վիճակի է գոհ ընելու իրեն դիմողներ: Վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ ի կիր կ'առնու ամենանոր գործիներն զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, տեղւոյն մեծ Հիւանդանոցներուն մէջ անոնց գործածութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետքն, ապահովման ու մաքրութեան ամենավերջին միջոցներն, որոց շնորհիւ Վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնք այժմ անվտանգ եւ ապահով կը հանդիսանան աղէն Գիտութեան եւ Արուեստին առջեւ. Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Եշ., Ուր. եւ Շբ. օրերը ժամ 4-6 Մէրհամէթճեան դեղարանը Պանչէ-Գապու: Ուր. նոյն ժամերուն աղքատներու ձրի կ'նայի Մէրհամէթճեան դեղարանին մէջ: Իսկ Գշ. կէս օրէն ետքը աղքատ հիւանդները ձրի կ'դարմանէ Անտօն Էֆ. Գալֆաեանի դեղարանին մէջ ի Լանկա:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՐԼԻՆԷ կ'գրեն թէ Կոլէսի իշխանը ներկայ պիտի գտնուի այն զօրահանդէսին որ տեղի պիտի ունենայ Պալիթռայի մեծ ռազմափորձերէն առաջ։

—Տանցիկի մէջ շրջուն պահակախումբ մը անցեալ Եշ. կրակ բացած գործաւորի մը վրայ որ ձերբակալուելէ փախչիլ փորձած էր։ Գործաւորն այդ հարուածով սպաննուեցաւ։ Ամբողջ մամուլը կ'բողոքէ զինուորաց տրուած հրամանին դէմ, որով այս վերջինք կ'արտօնուին իրենց զէնքին դիմելու անկարեւոր պարագաներու մէջ իսկ։

— Երկրագործական նախարարին մէկ շրջաբերականն աւելի բորբոքեց հանրային զայրոյթը։ Շրջաբերականը կ'ծանուցանէ թէ անտառապահք պէտք չէ վարանին իրենց զէնքին դիմել գաղտորսութեան պարագայի մէջ, նոյն իսկ եթէ օրինաւոր ինքնապաշտպանութեան հարկին մէջ չգտնուին։

—Օգոստոս 6ին Մէցի մէջ պիտի կատարուի հիմնարկէքն այն կոթողին որ պիտի կառուցուի՝ 1870ին Մէցը պաշարող Ֆրէտէրիք Քարլ իշխանին ի պատիւ։

ՀՌՈՄԷ կ'գրեն յուլիս 29 թուով.— Հռոմի դատարանն երէկ խիստ վճիռներ արձակեց տասն ընկերվարականներու դէմ որք Մոնդէ-Քոմբադրիի մէջ ցոյցի մը առաջնորդած էին։ Դատապարտուեցան հինգէն տասն ամսուան խըցարգելութեան։ Պատերազմական նախարարն հերքել տուաւ այն լուր թէ յանձնաժողով մը կազմուած ըլլայ քննութիւն կատարելու բանակին մէջ ընկերվարականութեան տարածման վրայ։ Այս լուր հրապարակ հանուած էր Բաւարիոյ զօրանոցէն երկու զինուորաց բանտարկուելէն, որք թղթակցութեան մէջ էին ընկերվարականներու հետ։ Այս լուր ստոյգ ըլլայ թէ ոչ, սա յայտնի է թէ կառավարութիւնը մտահոգ է ընկերվարականութեան յառաջդիմութեան վրայ՝ մանաւանդ ի վերին Իտալիա։ Ընկերվարական երեսփոխանք մեծ մասամբ այդ վայրերուն կ'վերաբերին և գիտնալով որ իրենց ընտրութիւնն արդիւնք է տրոց ծայրայեղութենէն և նախորդ դահլիճին ափրիկեան քաղաքականութենէն յառաջ եկած ընդհանուր դժգոհութեան, առիթը չեն փախցներ իրենց դիրքէն օգտուելով շարժումն արծարծելու և ժողովրդականութիւն շահելու, վերջին ալ աշխատութեանց դադարման կռիւներու մէջ հաշտարարի դեր կատարելով։

ԲՈՐԹՈՒԳԱԼ.— Վիեննական թերթեր կ'ըսեն թէ Բորթուգալի դահլճին և ընդդիմադիր կուսակցութեան միջեւ հակառակութիւնն, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, վերջերս սաստկանալով, ընդդիմադիր կուսակցութիւնք խաղաղութիւնը խանգարող ձեռնարկներ ըրեր են։ Վարչապետն սկսեր է խստիւ վարուիլ ընդդիմադիր կուսակցութեան պատկանողներու դէմ։ Այս պարագայից հետեւանօք երկրին մէջ խռովութիւն ծագեցաւ, որով կառավարութիւնը պարտաւորուեցաւ զէնքի դիմել խռովարարներու դէմ։ Բայց օգոստոս 3 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ խռովութեանց լուրը պաշտօնապէս կ'հերքուի և թէ բարեկարգութիւնը չէ խանգարած ի Բորթուգալ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ. — Բէրգաունէ պաշտօնապէս կ'հեռագրեն թէ Բոտէոիայի ապստամբաց պետերէն ամենէն կարեւորն սպաննուեր է՝ զինքը պաշարող զինուորական շղթան խզել փորձած պահուն։ 700 ապստամբ գերի բռնուեր են։

ԲԱԼՄԻՐ ԿՂԶԻՆ,— Հեռագիրը ծանոյց թէ անգլիացիք գրաւած են Հավաիի մօտ գտնուած Բալմիր կղզին։ Լոնտոնի լրագրաց մէջ հրատարակեալ զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Բալմիր անբնակ կղզին 1888 էն ի վեր Մեծին Բրիտանիոյ կ'վերաբերի և թէ նոր գրաւեալ չէ. այս կղզիի մէջ մեծ քանակութեամբ թռչնոց ծիրտ (կուանօ) կ'գտնուի։ Անցեալ մայիսին անգլ. մարտանաւեր գացած էին այդ կղզին եւ անկից ելած ըլլալ կ'թուի գրաւման զրոյցը։ Հավաիի կառավարութիւնը Բալմիր կղզին Հավաիի կղզիներուն մէկ մասը կ'համարի. եթէ Մ. Նահանգաց կառավարութեան կողմէ կատարուած քննութեամբ հաստատուի այս իրաւունք, Հավաիի Նախագահը պիտի բողոքէ Անգլիոյ կողմէ գրաւուելուն դէմ։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԷ կ'գրեն անցեալ Եշ.ի թուով թէ բաց ծովուն մէջ հիւսիսային արեւմտեան սաստիկ փոթորիկ մը կ'տիրէ։ Ծովն յուզուած է. թղթատար շոգենաւք ամենքն ալ տասն ժամէ աւելի ուշ հասցեր են։ 20 նաւ ապաստաներ են կենալ ի Բոլսա, Բալամոս և ուրիշ տեղեր։ Նաւահանգստին մէջ երթեւեկութիւնք դադրած են. մէկ քանի նաւեր, որ նաւահանգիստ մտած էին, փճացուեր են։ Ցարդ արկածի լուր չէ առնուած։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.—Թշնամի ցեղեր պաշարեցին Մարտանի ճամբան ի Մալաքանդ։ Հեռագրաթելերը կտրուեցան։ Զաքտարայի ամրոցը, զոր հետեւակաց երկու ջոկատ կ'պաշտպանեն, կզղիացած է։ Մալաքանդի բանակետղին վրայ եղած յարձակումը, պաշտօնական շրջանակաց մէջ, մէկ անձի մը կրօնական մոլեռանդութեան կ'վերագրեն և ոչ թէ ամբողջ ցեղի մը կանխաւ մտածուած ապստամբութեան։ Մոլեռանդ այն կղերականն որ յարձակումին առաջնորդեց, 40,000 մարդ ունի եղեր իր հրամանին տակ։

ԲԷՐԼԻՆԷ կ'հեռագրեն Թայմզի թէ մեծ խորհրդական Լի Հունկ Զաօ, որ Լի Հունկ Զանկի գլխաւոր հակառակորդն էր, մեռեր է։ Այս պատճառաւ բարձրաստիճան պաշտօնատարաց մէջ փոփոխութիւնք յուսալի են։ Լի Հունկ Զաօ իր դիրքը կ'պարտէր վարչական կարողութենէ աւելի իր գրական յատկութեանց։

ԳԱՀԻՐԷԷ կ'գրեն թէ Տէրվիշներու և Ճաալին ցեղին միջեւ կռիւ մը տեղի ունենալով վերջիններն յաղթուեր են։ Երկու կողմէն ալ շատ կորուստ պատահեր է։ Կիններն ու տղաքներն ապաւիներ են։ Ճաալիններն ամենայն քաջութեամբ կռուեր են մինչեւ իրենց ռազմամթերքներու սպառումը։ Տէրվիշներու յարձակման պատճառը սա է թէ առանց ցեղապետը կասկածելով որ Ճաալինք հաւատարիմ չեն իրեն, հրամայեր է ձերբակալել անոնց պետը։ Ճաալիններէ ոմանք Տոնկոլա փախեր են եգիպտական զօրաց միանալու։ Իրենց տեղը մնացած Ճաալինք վտանգաւոր կացութեան մէջ կ'գտնուին։ Տէրվիշներն այժմ գրաւած են զՄէթէմմէ։

ՊԻՍՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ.— Պերլինէ կը գրեն թէ Պիզմարք իշխան ի մօտոյ այցելութիւն պիտի տայ Վոլտէրզէ զօրավարին յՄւգսնա։ Կարեւորութիւն կ'ուտուի այս այցելութեան, այն զրոյցին պատճառաւ թէ վարչապետ Հօէնլոէ պիտի հրաժարի և հաւանօրէն իրեն յաջորդէ զօրավար Վոլտէրզէ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. — Թէհրանէ առնուած լուրերու նայելով, Մուզաֆֆէրէտտին Շահն հրամայեր է միջոցներ ձեռք առնուլ տեղական ձեռագործութեան քաջալերելու։ Բանակին համազգեստներն և պաշտօնատարաց հագուստները տեղական կերպասէ պիտի պատրաստուին։ Մէկ քանի գործարանատէրք պատուանշաններ ստացան։ Այժմ ի Թէհրան կան բամպակեղէնի, ապակեղէնի, ծխախոտի և այլն գործարաններ։

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ. —Պուլկարիա օգոստ. 2/14ին պիտի տօնէ Ֆէրտինանտ իշխանի անուանման 10րդ տարեդարձը։ Ռուսճուգի մէջ պաշտօնական հանդէսներ պիտի կատարուին։ Այս առթիւ բոլոր նախարարք տեղեկագրեր կ'պատրաստեն ցոյց տալով երկրին ըրած յառաջդիմութիւններն այդ տասն տարուան միջոցին։ Այս տեղեկագրեր պիտի ներկայացուին իշխանին։

—Վիէննայէ օգոստ. 3 թուով կը հեռագրեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանը նոյն իրիկունը Սինաիա ուղեւորեր է։

ԼՈՆՏՈՆԷ կ'հեռագրեն թէ խորհրդարանի նստաշրջանը պիտի դադրի հաւանօրէն ուրբաթ։

ԲԱՐԻԶԷ կ'հեռագրեն. — Գաղթային նախարարը Մ. Լըպոնի Սենեկալ ուղեւորելու նպատակն է Արեւմտեան Ափրիկէի գաղթավայրերն ընդհ. կուսակալութեան մը վերածել։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ.— Ֆրանսայի պաշտօնաթերթը ծանոյց թէ զօր. Կալիէնի Մատակասքարի կուսակալ անուանուած է։

ԱՐԴՈՒԻՋԱՐԴԻ ԱՏԵՆ ԱՅՐԱԾ. — Լոնտոնէ կ'գրեն. — Անգլ. լաւագոյն ընկերութեան պատկանող կին մը՝ տիկին Ֆաննի Սամուէլըըն, ի Նորֆօլկ հարուստ կալուածատէր Սըր Ֆրանսիզ Սամուէլըընի հարսը վարսայարդարի մը մօտ գացած էր մազերն լուալ և խոպոպել տալու։ Վարսայարդարը քարիւղախառն ջուր մը կը գործածէ որ շուտով կ'չորցնէ մազերը, բայց զգուշութիւն պէտք է, որովհետեւ բաղադրութիւնը պայթուցիկ է։ Ուստի լոյս, վառարան և այլն եղած սենեակներու մէջ չի գործածուիր։ Այս բոլոր զգուշութիւնք ձեռք առնուած էին եւ գործողութիւնն աւարտած էր, երբ վարսայարդարը տիկնոջ մազերը կ'փաթթէր, յանկարծ մազերուն վրայ լոյս մը երեւցաւ. քարիւղի ոգին պայթած էր։ Վարսայարդարն առանց հոգածութիւն ընելու իր ձեռքերուն որք բոցերէն կ'այրէին, անձեռոցներով եւայլն ծածկեց տիկնոջ գլուխը։ Տիկինը ճիչ մը արձակելով մարեցաւ. յաջողեցաւ բոցերը մարելու բայց մազերն ու հագուստն ամբողջ այրեցած էին և մարմինն այրուածքներով ծածկուած էր։ Անմիջապէս տունը տարուեցաւ. բժիշկներն յաջողեցան մէկ քանի օր կեանքն երկարելու. բայց վերջապէս մեռաւ՝ ծնելով մեռած տղայ մը։ Մէկ քանի տարի առաջ Մոնդէ-Քարլոյի մէջ ալ միեւնոյն դէպքը պատահած էր կնոջ մը, բայց բժիշկներն յաջողած էին կեանքն ազատել։

ՀՆՈՒԱԳՐԵՐ

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ, 4 օգոստոս.— Հաստատուած է թէ շաքարի վաճառականք յերիւրած են այն զրոյցներ թէ Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի անհամաձայնութիւնը շատ ծանրացած է եւ թէ ի մօտոյ պատերազմ տեղի պիտի ունենայ։ Վաճառականք արդարեւ շատ պիտի օգտուին եթէ պատերազմ ծագի։

ՊԵՐԼԻՆ. — Պանքայի գերման նորընտիր դեսպան Մ. Սէլտէգէք, որ Հաւանայի նախորդ հիւպատոսն էր, հրահանգ ստացաւ անյապաղ իր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորելու։ Գերման կառավարութիւնը կ'ուզէ Սիամի թագաւորին մօտ դեսպան ունենալ, որպէս զի Ֆրանսայի և Սիամի միջեւ վէճի նիւթ եղող խնդրոց կարգադրութեան պահուն աւելի մօտէն տեղեկութիւն առնու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բիւզանդիոնի վաղուան թուով պիտի հրատարակենք յոյժ շահեկան թղթակցութիւն մը Ռուսահայոց ազգային և կրթական գործերուն նորագոյն երեւոյթին վրայ, և ռուսահայ գրագէտներուն վերջին երկերուն ու հրատարակութիւններուն վրայ։

Խառն Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Բարձր. Տատեան Յարութիւն փաշայի և ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—1. Ագր. Պոլսոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Արսէն աւագ քահանան երէկ Ժողովին ներկայացաւ, և Ատենապետ փաշան յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց անոր բարւոք պաշտօնավարութեան համար, և ի դիմաց Ժողովին շնորհաւորեց անոր յաջողակութիւնն և արժանաւորութիւնն, եւ յանձնարարեց որ շուտով երթայ իր պաշտօնատեղին, հաստատ մնալով իր առաջնորդական տեղապահի պաշտօնին մէջ, և առաջիկայ կիրակի օր Գաւառական Ժողով գումարելով, վիճակայնոց ընդհանուր փափաքը քննէ, իմանայ թէ առաջնորդական նոր ընտրութիւն կատարել կ'ուզէ՞ թէ ներկայ վիճակով առ այժմ կ'բաւականանայ։ Այս և ասոր նման յանձնարարութիւններ ընելով Տ. Արսէն աւագ քահանային, Ժողովն յանձնարարեց որ այս ամէնը փութով տեղեկագրէ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, որպէս զի պէտք եղածը անօրինէ Պատրիարքարանը։ Տ. Արսէն քահանայ իր հրաժեշտի ողջոյնը տալով մեկնեցաւ։—2. Կրօն. Ժողովն Առաջնորդական Տեղապահցուներու 7—8 հոգինոց ցուցակ մը ներկայացուց Ժողովին որպէս զի անոնց մէջէն ընտրուին Շապին Գարահիսարի, Տրապիզոնի, Ճանիկի են. Վիճակաց համար ղրկուելիք եկեղեցական պաշտօնեայք։ Որովհետեւ Ասլանեան Տ. Եզնիկ վրդ.՝ միաբան Ս. Երուսաղեմայ՝ Յօպպէի տեսուչ կարգուած էր, որ Երուսաղեմայ Միաբանութեան համար կարեւոր պաշտօն մ'է, ուստի Տ. Եզնիկ վրդ.ի անունը ներկայացուցեալ ընտրելեաց ցանկէն ջնջուած էր։— 3. Քաղ. Ժողովոյ դեր-ատենապետ Ասլանեան Ստեփան փաշա առաջնորդական Վիճակաց վերակազմութեան վրայ ընդհանուր տեսութիւն մ'ըրաւ, մանրամասն թուելով հին եւ նոր վարչական դրութիւնները, նախկին վիճակաւորաց առաւելութիւններն ու բարեմոյն հանգամանքները, ներկայ բազմապահանջ ժամանակիս գոհացում տրուելու համար ինչ ինչ միջոցներ ի գործ դրուելու պէտքն, եւն., որոց պատասխանեց Կրօն. Ժողովոյ դեր-ատենապետ Տ. Վահրամ եպս. Մանկունի, բայց Ժողովն աւելի գործնական գտաւ ամէն թափուր Վիճակներու համար շուտով Առաջն. Տեղապահներ ղրկել և ղրկել ապագային վերապահելով օրինաց պահանջած տրամադրութեանց տառական կիրառութիւնը։— 4. Վանայ ընդարձակ Վիճակին մէջ յարմար վարդապետներ չգտնուելուն, Ժողովն ուզեց որ մայրաքաղաքս գտնուող եպիսկոպոսներէ մին հոն ղրկէ առժամեայ պաշտօնով, ցնոր տնօրէնութիւն։ Բայց յարմար ընտրելի մը գտնել՝ Ժողովոյ առաջիկայ նիստին թողուեցաւ։— 5. Կարնոյ առաջնորդական ընտրութեան մասին լուր մը առնուած ըլլալով, Կարնոյ Վիճակն ալ խնդրոյ առարկայ եղաւ, բայց որոշուեցաւ քիչ մ'եւս սպասել մինչեւ որ առաջնորդական ընտրութիւնը կատարուի։— 6. Նարըը-Գափուի քարոզիչ Տ. Սահակ Մ. վրդ. Բագրեւանդեան քանի մ'ընդարձակ Վիճակներէ Առաջն. Տեղապահութեան պաշտօնով խնդրուած ըլլալով, Ժողովը Զմշկածագ-Զարաանճագի թեմին համար որոշեց զինա։— 7. Ժողովն ընդհանուր որբերու խնդիրը մասնաւորապէս ուշադրութեան առնլով, պէտք եղած դրամական նպաստ հայթայթելու մասին երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեց, որուն շարունակութիւնն յաջորդ նստին թողուեցաւ։— 8. Ասոնցմէ զատ Ժողովն զբաղեցաւ յարաբերական ինչ ինչ խնդիրներով եւս, որք օրակարգի մէջ արդէն քանիցս ելեւմուտ ունեցած են։

—Ս. Պատրիարք Հայրը Խառն Ժողովի երեկի նիստին մէջ մանրամասն տեղեկութիւն տուաւ Կայս. Պալատան մէջ Ա. քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյի հետ իր տեսակցութեան պարագայից վրայ։

—Աւետիկ երեկի Խառն Ժողովին մէջ եղած անուանումները. Տրապիզոնի Առաջն. Տեղապահ նշանակուեցաւ Տ. Խոսրով Վ. Պէհրիկեան. նոյն Վիճակէն զատուեցաւ Ճանիկ (Սամսոն), որոյ Առաջն. Տեղապահ եղաւ Տ. Բարգէն Վ. Կիւլէսէրեան. Արաբկիրի՝ Տ. Մուշեղ Վ. Սերովբեան. Շապին Գարահիսարի՝ Տ. Արիստակէս Վ. Վանքեան և Զմշկածագ-Զարաանճագի՝ Տ. Սահակ Մ. Վ. Բագրեւանդեան։

—Ագր. Պոլսոյ առաջն. տեղապահ Արժ. Տ. Արսէն աւագ քհնյ. Դերձակեան երէկ իրիկուան կառախումբով դարձաւ իր պաշտօնատեղին։ Ի մօտոյ տեղւոյն Առաջնորդարանէն պաշտօնեայ մը Պոլիս պիտի գայ, Ն. Արժանապատուութեան որոշած 20 որբերն Ագր. Պոլիս փոխադրելու համար։ Իբրեւ պարզ քհնյ. մը որ երկու տարիէ ի վեր պատուաբեր կերպով կ'վարէ կարեւոր Վիճակի մը առաջն. տեղապահութիւնն (եւ ձրիաբար), Տ. Արսէն քհնյ. քաջալերական ընդունելութիւն գտաւ մեր պաշտօնական և ընկերական շրջանակներուն մէջ։ Արժ. Տ. Հայրը գումար մը ղրկեց Ազգ. Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան, որպէս զի շաքար եւ անուշեղէն առնուին և Որբանոցի պատսպարեալներուն բաժնուին յանուն Ագր. Պոլսոյ Որբախնամ Հաստատութեան։

—Դարդանէլէ մեզ գրուած նամակներ դառնապէս կ'գանգատին Ռոտոսդոյի առաջն. փոխանորդ Տ. Բարթուղիմէոս Վ. Պաղճեանի թոյլ եւ անհոգ ընթացքէն. զի Դարդանէլէ ութ ժամ հեռի և Ռոտոսդոյի թեմ Եղինէ գիւղի թաղական աղաները քմահաճօրէն պաշտօնանկ ըրած ըլլալով տեղւոյն քահանան, երբ նոր քահանայ կ'խնդրուի, Տ. Բարթուղիմէոս Վ. ո՛չ արձակուած քահանան կ'վերահաստատէ, ո՛չ նորը կը ղրկէ, և իր քանիցս ըրած խոստումներուն հակառակ, պատճառ կ'ըլլայ որ 21 օր փակ մնայ Եղինէի եկեղեցին։ Վերջապէս, տեղացիք Ս. Պատրիարք Հօր դիմած ըլլալով, Ն. Ամենապատուութիւն պնդումով քահանայ մը կ'ղրկէ, որով Եղինէի եկեղեցին կ'վերաբացուի։ Այս առաջին անգամը չէ որ Ռոտոսդոյի արդի հոգեւոր հովիւին անհոգութեան մասին գանգատներ կը գրեն մեզ։

—Գաբ. Պողոսեան Էֆ. իր որբերը.— Պրուսայէ կ'գրեն մեզ այս Բշ.— «Երէկ Վարդավառի կիրակին Աբեւելեան Որբանոցի Հիմնադիր-Տնօրէն Պաղտասարեան Էֆ. հաճեցաւ Հայ որբերն Հայ Եկեղեցին ղրկել, ինչպէս «Փայա պաշի» ամերիկեան Որբանոցէն եւս 40ի չափ որբ աղջիկներ եկած էին։ Ասոնք մինչեւ արարողութեանց վերջն ամենայն հանդարտութեամբ եկեղեցի մնացին, ունկնդիր եղան Առաջնորդ Հօր պարագային յարմար քարոզին, յորում Ժողովրդեան խօսեցաւ ըլլալ որբասէր, ազգասէր, եւն։ Որբերէ և ոչ մին յոգնութեան նշան կ'ցուցնէր, քանի որ ըստ պարագայի կ'նստէին ալ։ Յաւարտ եկեղեցւոյ արարողութեանց, որբերն առաջնորդուեցան Ազգ. Վարժարանի սրահն, ուր այս փոքրիկ հիւրեր մեծարուեցան փանդէսփանով և Հոն Հայն երջանիկ կ'համարէր զինք

սիրով ծառայելով որբ տղաքներուն : Մեկնելու ատեն որովհետեւ «Գայա Պաշի» Որբանոցը բաւական հեռի է, հարկ դատուեցաւ զանոնք կառքերով ղրկել։ Զմռնում ըսել թէ եւ ոչ մի անհատ համարձակեցաւ իբրեւ «ցուցահանդէսներու մէջ ի տես դրուած վայրի կենդանիներ» նկատել այս որբեր։ Որքան անիրաւ էին Պատ. Պաշտաւարեանի այս եւ ուրիշ մի քանի բացատրութիւնք։»

—Մշոյ առաջն. տեղապահ Տ. Վարդան Վրդ. Յակոբեան նամակ մը գրելով կրօն. Ժողովոյն, Թուլատութիւն խնդրած է Այրիանոց մը հաստատել Մշոյ Վանքերէն յարմարագոյնին մէջ։ Կրօն. Ժողովն իր վերջին նստին մէջ նկատողութեան առնլով այս խնդիրն, առայժմ ապաժամ նկատեց այս մասին որ եւ իցէ որոշում մ՛ընել։

—Բաբերդէ գրուած է ի Պատրիարքարան որ եթէ տարեկան 600 ոսկի ղրկուի Բաբերդ, պիտի կրնան 200 որբերու խնամք ու դաստիարակութիւն ստծել քաղաքին մէջ, եկեղեցիներէն մին վարժարանի վերածելով։ (Այս 600 ոսկիէն քանի՞ հարիւրն այս ձեռք փողոյն Ազատներուն ձեռամբ բաշխուած նպաստի գումարին վճռակից ըլլալ սահմանուած է։)

—Կ'իմանանք թէ Ակնայ Քաղաք. Ժողովոյ անդամներէ ոմանք մեկնած կամ մեռած ըլլալով, անոնց տեղ նոր ընտրութիւն կատարուեր և արդիւնքը տեղեկագրուեր է Պատրիարքարան։

—Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան, որ արձակուրդով օդափոխութեան համար Պէօյիւքտէրէ գացած էր յապաքինութիւն, բաւական կազդուրուելով երէկ ի Պատրիարքարան եկաւ, ու իր պաշտօնին գլուխն անցաւ։

—Սոյ Աւագերէց Թուր-Սարգիսեան Տ. Եզնիկ քհն.ի'ին բնակութեան համար որոշուեցաւ Գումգաբուի դպրսի Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյն սենեակներէն մին, որչափ մնայ ի մայրաքաղաքս։

—Ինչպէս յառաջագոյն ծանուցեր էինք, Ս. Պատրիարք Հայրը քահանայից ժողովն ու անոնց պաշտաման հանգամանքներուն նկատմամբ կարգ մը հարցումներ ուղղեց Կ. Պոլսոյ բոլոր եկեղեցեաց քաղաքիչներուն և աւագերէցներուն, յատուկ շրջաբերականաւ մը։

—Զաւէն վարդապետ վաղը կ'մեկնի յԱրմաշ։

—Տ. Պետրոս սրբազան առաջիկայ շաբթու օդափոխութեան պիտի երթայ Եսի գիւղ։

—Տնտես. Խորհուրդն ատենապետութեամբ Փափազեան Նշան էֆ.ի իր մէջ նիստը գումարելով երէկ ի Պատրիարքարան, տեղական ու գաւառական ազգ. հաստատութեանց վերաբերեալ խնդիրներով զբաղեցաւ և խորհրդակցութիւն մ՛ունեցաւ ազգ. տրոց գանձման աւելի զարկ մը տալու համար։

—Վաղը, ուրբաթ, 25 յուլիս, ժամը ճիշդ 4$\frac{1}{2}$էն մինչեւ 6$\frac{1}{2}$, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ տեղի պիտի ունենայ գաւառացի աղքատ ուսանողաց ղրկուելիք գրքերու նուագուրդը։

ՎԱՀԷ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հայ գրականութեան բազմարդիւն վաստակաւոր և Իզմիրի հայ հասարակութեան մտաւոր զարգացումին անխոնջ սատարող մեծանուն Մամուրեան՝ երէկ նոր և անդարմանելի կորուստ մ՛ալ ունեցաւ յանձին իր երկու զաւակներէն կրտսերագունին։ Վաղամեռիկ Պ. Վահէ Մ. Մամուրեան, քանումէկ գարուններ հազիւ բոլորած, երէկ անդարձ մեկնեցաւ յաւիտենականութեան ծոցը, յափշտակուելով բոլորանուէր խնամքէն ու գուրգուրանքէն իր վշտահար ծնողքին, որոնց, ինչպէս նաեւ բոլոր զինքը մօտէն ճանչցողներուն, մշտասեւ սուգ ու կսկիծ կ'թողու այդ գերազանցօրէն բարի և ազնիւ զաւկին անժամանակ մահը։ Թէև այս ծանր աղէտը բոլորովին յանկարծակիի չեկաւ Մամուրեան գերդաստանն ու իր համակրողներ,—վի տարիէ մ'ի վեր կ'տառապէր ազնիւ Վահէն և առաջնակարգ բժշկաց յուսադրող խօսքեր իրենց ճըշմարիտ արժէքով միայն կ'ընդունէին,—այսու ամենայնիւ հէգ Մամուրեան և իր արժանաւոր ամուսին կ'սիրէին խաբուիլ վաղանցիկ երեւոյթներէն իրենց զաւակը կրծող անագորոյն հիւանդութեան, որ նոյն իսկ մահուան նախորդ օրն հետերան պատրանքներ ու սիրուն կատակներ կ'թելադրէր սիրեցեալ հիւանդին. և Մամուրեան չատ իրաւունք ունէր՝ երբ իր սիրասուն զաւկին անշնչացած մարմնոյն առջեւ ծնրադիր՝ դառնապէս կուլար ու կը գանգատէր թէ նա խաբած էր զինքը։

Իրաւ է որ ո՛չ առաջին և դժբախտաբար ո՛չ ալ վերջին քմահաճոյքն է այս՝ անկարեկիր մահուան. իրաւ, նոր չպիտի սովրինք մարդկային կեանքի ունայնութիւնն ու անկայունութիւնը. սակայն նոյնքան իրաւ է որ, այս ամէնը գիտնալով մէկտեղ, նորէն չենք կրնար խորին տխրութեամբ համակուելէ արգիլուիլ՝ երբ կ'տեսնենք որ դեռափթիթ նորածիլ կեանք մ'է որ կ'խամրի ա՛յսքան տարաժամ, և որու վրայ ա՛յնքան յոյսեր դրուած էին չա՛տ իրաւամբ։

Երէկ հէգ Վահէին ցուրտ դագաղէն աւելի ազդեց ինծի Մամուրեանի հայրական սրտին խորտակումին արտաքին արտայայտութիւնն՝ իր պատկառելի դէմքին, իր ամբողջ կազմուածքին վրայ. նա որ ամրապինդ կուրծք տուած էր կեանքի պայքարին դժուարութիւններուն ու դառնութիւններուն, կ'ակարանար ու կ'ընկճէր այս լախտի հարուածին ներքեւ։ Այդ վշտաբեկ հօր և ազնիւ տիկին Մամուրեանի համար չունիմ մխիթարական բաւական ազդեցիկ բացատրութիւն. միայն կ'ուզեմ հաւատալ և կ'մաղթեմ որ ամենակարող ժամանակն և իրենց միակ զաւակը, Պ. Հրանդ, կարենան գէթ փոքր ինչ թեթեւցնել բերել իրենց այնքա՜ն իրաւացի վշտին, որուն իր հոգւոյն ու սրտին բոլոր ոյժով կը մասնակցի

ՅԱԿՈԲ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

Իզմիր, 14 յուլիս 97.

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Սկիւտար-Սելամսըզ

Վարժարանիս 22րդ շրջանը կը սկսի օգոստ. 25ին, իսկ դասախօսութիւնները կ'սկսին սեպտ. 1ին։ Ամէն անոնք որ աշակերտ տալ կը փափաքին, կ'հրաւիրուին դիմել առ Տեսչութիւնն վարժարանիս, որ յուլիս 21էն սկսեալ, ամէն օր, ժամը 2էն մինչեւ ժամը 5 կ'գտնուի վարժարանին մէջ։ 1—10

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԺԷ. Տարեշրջան 1897—98

Սանասարեան Վարժարանի ԺԷ. Տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ 1897 սեպտեմբեր 1ին և նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան օգոստ. 25էն սկսեալ։

Նոր թոշակաւոր աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններուն և այլ տեղեկութիւններու համար ծնողք կամ խնամակալք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս Ազգ. Պատրիարքարան և կամ ի Կարին Վարժարանի Տեսչութեան։ 6—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Արքիպեղագոսի կղզեաց նահանգին Տէֆտէրտար անուանեցաւ Մուսուլի նախորդ Տէֆտէրտար Իպրահիմ էֆ.։

—Դ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վիեննայի օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար Մուզաֆֆէր պէյի և Կ. Պոլսոյ սերպ դեսպանատան քարտուղարներէն Մ. Իպֆէքովիչի։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ Մ. ՔԱՆՊՈՆԻ.— Հեռագրական գործակալութիւնք սխալմամբ ծանուցին թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Մ. Քանպոն ողոքմանց պատճառաւ Վիեննայէ Բարիզ դարձեր է։ Ընդհակառակը Մ. Քանպոն դեսպանատան քարտուղար Մ. Պօլի հետ երէկ առտու յատուկ կառախումբով մայրաքաղաքս ժամանեց կէս օրին։ Դեսպանատան բոլոր պաշտօնեայք, Բ. Դրան կողմէ ղրկուած ներկայացուցիչք և այլք Սիրքէճիի կայարանն երթալով բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին։ Մ. Քանպոն ուղղակի Թարապիա գնաց։

ՀԱՑԻ ԳԻՆԸ. — Պետական Խորհուրդը նախընթաց օրը հացի գնոյն վրայ խորհրդակցեցաւ։ Յանձնաժողով մը պաշտօն պիտի յանձնուի զանազան փորձեր ընելու, հացի գինը ճշդիւ որոշելու համար։ Կ'ըսուի թէ քաղաքապետութեան պաշտօնական ազդին հակառակ, որ հացին գինը 45 փարա կ'որոշէր, հացագործք քաղաքապետութեան դիմելով խնդրեր են որ հացի գինը 50 փարա ըլլայ, առարկելով թէ ալիւրին գինը նորէն սուղցած ըլլալով, վնաս կ'ընեն եթէ 45 փարայի ծախեն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ամերիկեան նորընտիր դեսպան Մր. Անճէլ օգոստ. 10էն (Ն. Տ.) յետոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ՊԱՀԱՆՋՔԻ ՄԸ ԽՆԴԻՐԸ.— Մալիւմաթի մէջ կ'կարդանք.— «Հանգուցեալ Կէօշէ օղլու Յակոբ էֆ. իր կենդանութեանը դատ բացած էր երեք հարիւր հազար ոսկիէ աւելի պահանջի մը համար։ Իր ժառանգորդք այս միջոցիս ձեռնարկեր են նոյն պահանջը գանձելու, բայց որովհետեւ այս կարգի պահանջ մը գոյութիւն չունի, մերժողական պատասխան տրուեր է իրենց։»

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Ա. շրջանակը, կ'ըսէ Մոնիթէօր, յարմար դատեր է բարապաններ կեցնել ի Պոլիս Ճէլալ Պէյ խանի և շրջակայից վաճառատուններուն առջեւ, որոց կալուածատէրք ցուրտ չեն վճարած իրենց տուրքերը։ Կալուածատէրք, կ'յարէ Մոնիթէօր, երաշխաւորութիւն կուտան իրենց պարտքը կարճ միջոցի մէջ վճարելու, սակայն թաղապետութիւնը կը չյարունակէ գործադրել իր որոշումը։ Սակայն, կ'ըսէ, տրոց գանձման յատուկ օրէնք մը կայ որուն գործադրութիւնն այս կարգի միջոցներ չի արտօնագրեր։

ԹՈՒՐՔԵԻՊԱՐՍԿԱԿԱՆ սահմանագլխոյ վրայ պատահած դէպք մը չափազանցուած ծանուցուած էր եւրոպական լրագրաց մէջ։ Պատահած դէպքն ուրիշ բան չէր եթէ ոչ սա թէ քանի մը հովիւներ իրենց հօտերուն հետ սխալմամբ սահմանագլուխն անցնելով՝ մինչեւ քանի մը քիլոմէտր տեղ յառաջացեր են օսմ. հողին վրայ։ Սակայն օսմ. եւ պարսկական իշխանութեանց ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ խնդիրը կարգադրուեր է երկու կողմանց գոհութիւն պատճառելու եղանակաւ, կ'ըսէ Իգտամ։

ՍԿԻՒՊԷ կ'գրեն առ Մոնիթէօր թէ վերջերս հրացաններ պարպուելով տեղւոյն երեւելիներէն Զէյնէլ պէյի եղբօրը տունին վրայ, եղբայրն՝ Իպրահիմ պէյ սպաններ է։ Տեղական կառավարութիւնը կ'փնտռէ չարագործներն որք փախած են։

ՏԻԿԻՆ ՆԷԼԻՏՈՎ թէեւ այսօր Կ. Պոլսէ պիտի մեկնէր, սակայն անձնական տկարութեան պատճառաւ ուղեւորութիւնն յետաձգեց։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՔ.— Աւստրիական շոգենաւով երէկ առտու Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին 350 իսլամ ուխտաւորք, որոց ամենուն ալ առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Թորէն մինչեւ Պոլիս ճամբան երկու մարդ մեռեր են սովորական հիւանդութիւններէ։

ՊՐՈՒՍԱՅԷ կ'գրեն մեզ Ցլ. 22 թուով.— «Զոր խոզակն որ յաջորդած է նոր բերքին՝ բաւական առատութեամբ կուգայ այս միջոցներս, քիլէն (գրեթէ 7$\frac{1}{2}$ քիլօ) կ'ծախուի 80-125. մետաքսի գինն է 1.95-2 լիրա։ Հէրէքէի կայս. գործարանին համար 2000 օխայի չափ մետաքս գնուեցաւ։

«—Կրկնակ խոզակի (չիֆթ) գնոյն վրայ նշմարելի յաւելում կ'տեսնուի, 25 օրէ ի վեր 53 ղրշ.էն մինչեւ 63 բարձրացաւ. տակաւին բարձրանալու հակամէտ է։ Ասոր պատճառն ըլլալ կը կարծուի մետաքսէ կալերտագործութեան ծաւալումն, որովհետեւ ասոր մետաքսն ամէն կերպով յարմար կուգայ յիշեալ գործին։»

ԾՈՎԱՀԷՆՔ.— Լէրոս կղզւոյն մէջ պատահած ծովահէնութեան դէպքին վրայ Մոնիթէօր սա տեղեկութիւնները կ'հրատարակէ.—Յուլիս 14/26ի գիշերը կէս գիշերէն մէկ ու կէս ժամ առաջ երկու փոքր առագաստանաւ կղզւոյն մօտեցան։ Ծովահէնք 25ի չափ կ'ենթադրուէին։ Ասոնց տասն միայն ցամաք ելան եւ քանիցին գիւղացի մը, զոր ստիպեցին իրենց ցոյց տալ հարուստներու տուները։ Առաջին անգամ մտան Էմմանուէլ Անկէլոսի տունն. Եգիպտոսէ նոր դարձած էր։ Անկէլոս պարտաւորուեցաւ 400 ոսկի, 108 կտոր օսմ. հին ոսկիներ, ուրիշ նիւթեր և նոյն իսկ խոհանոցի սպասները տալ ծովահէններուն։ Չարագործք անկից գացին Հարամիսի տունն, ուր նախապէս իրենց ընկերներէ երեքը ղրկած էին։ Տիկին Հարամիս ուզեց օգնութիւն գոչել, բայց ծովահէնք առանց գնդակի հրազէն պարպելով լռեցուցին կինը։ Անկից ալ առին 25 ոսկի, 50 Մահմուտիյէ, 25 ֆրանս. ոսկի, մատանիներ, մեծարժէք ժամացոյց մը և այլն։ Ծովահէնք ուզեցին կինն իրենց հետ տանիլ, բայց տեսնելով որ բոլոր ունեցածը կողոպտած են նաւերնին դարձան։ Կ'հաւաստեն թէ այս ծովահէնք Արքիպեղագոսի կղզեաց մօտերը սեւռնուեր են։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ ալ հացի գինը բարձրացեր է 75 փարայի, տեղական դրամով։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ սաստիկ տաք կ'ընէ. անցեալ շաբաթ և կիրակի ջերմաչափը շուքի մէջ 34-35° բարձրացած է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ քննիչներու պարտականութեանց յատուկ կանոնագիր մը յանձնուեցաւ Պետական Խորհրդոյ, ուր քննուելէ յետոյ պիտի մատուցուի ի Կայս. Պալատ։ Այս կանոնագրով մաքսային բոլոր պաշտօնէութիւնք խիստ հսկողութեան ներքեւ պիտի առնուին։

ՄԱՀՄՈՒՏԻԷ Մէց+է շոգենաւը Սամսոնէ Կ. Պոլիս բերաւ 1190 անասուն Մարդինի փամփուշտ, 186 անասուն Մարդինի հրացան և 38 անասուն սուրին, որք յանձնուեցան Վառօդարանին և Թնդանօթարանին։

—Ատրանա շոգենաւն երէկ իրիկուն Սեւ ծովու զանազան նաւահանգիստներէն տարաւ 330 զինուոր օդափոխութեան համար։

ՊՈՆԿՈՎՄՔԻ փաշա առջի օրը Պրինկիպոյ ուղեւորեցաւ, ուր բժշկական համաժողովին մասնակցել յետոյ, Մուտանիա երթալով, իբրեւ օսմ. երկրորդ պատուիրակ ներկայ պիտի գտնուի բժշկական համաժողովին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ռուսական նախկին դեսպան Իկնադիէվ կոմսին որդին՝ Ալէքսի Իկնադիէվ կոմսն Օտեսայէ մայրաքաղաքս եկաւ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարք Տ. Կոստանդինոս երէկ շոգեմակոյկով Պէօյիւքտէրէ գնաց և փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Մ. Նէլիտովի։

ՌՈՒՍ դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդ. Բէչքով մէկ ամսուան արձակուրդով Բեդերսպուրկ ուղեւորեցաւ։

ՀԱՆՔԱՃՈՒԽ.— Մախսուսէի Փոյրէթ շոգենաւն երէկ Էրէյլիէ 1200 թօնօ հանքածուխ բերաւ մայրաքաղաքս։ Այս հանքածուխը Սուլտանի արքունի նաւարանը փոխադրելու համար նոյն շոգենաւն այսօր վաղը կրետէ պիտի ուղեւորի։

ՖԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին վրայ երէկ ժամ 4ին Խասգիւղի հրեայ մը՝ Ավրամ ինքզինքը ծովը նետեց, բայց ազատուեցաւ։ Թշուառութեան պատճառաւ ուզած էր վերջ տալ իր կեանքին։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 6$\frac{1}{2}$ին Բերա Ալա Համամի կողմն Ալա փողոցէն փայտաշէն տունէ մը հրդեհ ծագելով, այրեցաւ այդ կարգին վրայ գտնուած մէկ քանի փայտաշէն տուներ ինչպէս նաեւ այդ տուներուն կանակը՝ Գուլօղլու փողոցին փայտաշէն տուներն, քարուկիր արարդման մը և դէմն ուրիշ արարդմանի մը սենեակը։ Այրած փայտաշէն տուներուն թիւն է տասնեւչորս։ Կ'ըսուի թէ հրդեհն սկսած տունն ապահովագրուած էր։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 4 օգոստոս. — Ֆրանց Եօսէֆ կայսր Իշլէ Վիեննա դարձաւ՝ ներքին քաղաքականութեան նոր չխնդրութեանց պատճառաւ։ Երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Պատէնի կոմսին հետ։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Թուրքիոյ իշխանն այսօր Սինայիա ժամանեց և կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ Կարոլ թագաւորին կողմէ։ Ընդունելութիւնը շատ փայլուն եղաւ։ Ֆէրտինանտ իշխան արքայական պալատն իջեւանեցաւ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կրաժտանին կը ծանուցանէ թէ ֆրանսական բանակին սպայակոյտի պետ զօր. Մուդոն որ Պուատէֆու ի մօտոյ Բեդերսպուրկի ֆրանսական դեսպան պիտի կարգուի փոխանակ Մոնդէպէլլօ կոմսին, որ Լոնտոն պիտի փոխադրուի Պ. տը Քուռսէլի տեղ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Րիխօ Եանէյրոյէ կ'հեռագրեն թէ Պրազիլեան կառավարութիւնը նորէն 5000 զինուոր ղրկեր է ի Քանուտոս՝ ապստամբութիւնը շուտով զսպելու։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		24	10
Ամենէն բարձր գին	»	24	10$\frac{1}{2}$
Ամենէն վար գին	»	24	04$\frac{1}{2}$
Ռումէլիի երկաթ. գոց. Ֆր.		117	—
Ամենէն բարձր գին		117	—
Ամենէն վար գին		115	75

ՔԱՑՈՒՄ, 24 Յուլիս

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.		24	07
Ռումէլիի երկաթուղի Ֆր.		116	75
Օսմանիյէ	»	—	—
Ռէժի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	14	10
Թոմպաք ժէնէրալ օթթօմ.	»	7	08
Երկրագործական Պանքա	»	9	—
Սօս. Օթ. Ճամբ է Վալ. Ա. Ո.		3	17
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		690	—
» ժուխանս		235	—
Թրամուէյ պարտամ. Ֆր.		496	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	330	—
Թարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	462	—

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, [illegible] (ըստ տարիքի), [illegible] երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Չըզլու գձեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրխսովէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ ութ օրուան Օ. Ո.		4	—
» մէկ ամսուան »	»	—	—
Ռուսմ. երկ. ութ օրուան »	»	—	—
» » մէկ ամսուան »	»	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	13
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բօլ էմբէրիալ	»	89	35
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	04
Ռուպլի թղթադրամ Օ. Ո.		8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		109	$\frac{3}{8}$
Փարիզ 3 » Ֆր.		22	98$\frac{3}{4}$
Ֆիօրին մանտա	»	10	90

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Օգոստ.

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ո.		66	—
» » » Բ.	»	38	75
» » » Գ.	»	22	87
Դ.) բաց.	»	21	87
) գոց.	»	21	87
Փոխառութիւն Գաառւա Գ. Կ.		80	50
» Օսմ. 3$\frac{1}{2}$%	»	99	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	06
Այտընի երկաթուղի	»	15	—
Եգիպտական Միացեալ	»	107	25
Անգլ. քօնսօլիտէ	»	113	31
Հելլենական 5%	»	28	—
Մօնօբոլ հելլենական 4%	»	33	—
Ռանթ » 4%	»	24	—
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888 Գ. Կ.		95	—
» նոր » 6% 1892	»	95	—
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	26$\frac{1}{4}$
Դրամագեղչ	»	2	—

ՎԻԵՆՆԱ, 4 Օգոստ.

Փոխան. Փարիզի վրայ ֆիօր.		47	65
» Լոնտոնի վրայ	»	119	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	64	60
Օսմ. Ռէժի	»	161	—

ՓԱՐԻԶ, 4 Օգոստ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	Ֆր.	22	17
) գոց.	»	22	17
» » » Բ.	»	39	—
» » » Գ.	»	23	10
Ռումէլիի երկաթուղի	»	119	—
Բաքօնիդէ	»	—	—
Մաքսատուն	»	—	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	581	—
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	104	97
Քրէտի Լիօնէ	»	779	—
Պանք տը Բարի	»	872	—

Արդի երիտասարդութիւնը սովոր է կլորիկ հայելի մը պահել իր գրպանը՝ մերթ ընդ մերթ իր դէմքը դիտելու։ Լաւագոյն չէ՞ Մարգարեան Գրատունէն գեղեցկութիւնը պահելու գիրքը առնել 5 ղշ.ի։

Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3280	—
Եգիպտական Իւնիֆիէ	»	—	—
Իտալական Ռանթ	»	94	20
Սպանիական արտաքին	»	61	62
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	105
Դրամագեղչ	»	2	—

ՊԵՐԼԻՆ, 4 Օգոստ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		94	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	119	20
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	90	10
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ԱԶԴ

Իւսկիւտար Սելամսըզ Փարմաքլը Պագալ փողոց 47 թիւ տունը ծախու է. ունի 8—10 սենեակ, ընդարձակ պարտէզ, ջրհորջ եւն։ Գնել ուզողը պէտք է դիմէ Գուզկունճուք Նաւամատոյցին դիմաց ծխավաճառ Քէրիմ աղային։

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

Տէր Ալիյէտէ Բիւչիւք Աչըր էֆ. խանընտա մուգիմ Գալֆայեան պիրատէրլէր զիմմէթինտէ ալաճաղը օլանլարըն Գանունննամէի Թիճարէթին 199 վէ 200 մատտէսի ահքեամընա թէվֆիգըն Թարիխի իլանտան իտիպարէն զարֆընտա ալաճագլարընըն պիր զըմա միւֆրէտատը տէֆթէրի իլէ սէնէտաթ վէ թէմէսսիւքլէրինի պիզզաթ վէ եա պիլվէքեալէ Թիճարէթը Պահրիյէյէ Թագտիմ վէ մաթլուպլարըն Թահգիգի զըմնընտա մահքէմէյի Թիճարէթը Պահրիյէնին իֆլասա մախսուս օտասա իչտիմա 313 սէնէսի աղըսթօսըն 11ինճի բազար իրթէսինտէն իթիպարէն 13ինճի չարչէնպիհ կիւնինէ տէկին սաաթ 9ա գատար թէվլիյէսինէ միւրաճաաթ էթ. օլունաճաղը վէ մեօհլէթը մէզքիւրէ էնհասընտա իսպաթը վիւճուտ իթմէյէնլէր հագգընտա գանունը մէզքիւրըն 210ընճը մատտէսի ահքեամընըն մէվգըի իճրաեա գօնուլաճաղը իլան օլունուր։ Մէ-ժ Գօֆ-էր

Ֆի 23 Թէմուզ սէնէ 313

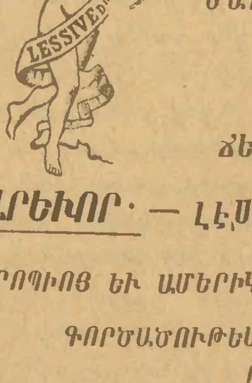

ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆ ՆԻՒԹ. ԼՈՒԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ

ԼԷՍՍԻՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻՒՆ

ԾԱԽՔԻ ԵՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ՀԱԿԱՆԵԽՈՒՄ

ԿԱՐԵՒՈՐ. — ԼԷՍՍԻՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻՒՆ ԲՆԱՒ ՉԻ ՄԱՇԵՑՆԵՐ

ԵՒՐՈՊԻՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ 100,000,000 ՔԻԼՕ ՏԱՐԵԿԱՆ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՊԸ՝ ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԻՆ՝ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԲԱՔԷԹԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ամէն տեղ և ի մասնաւորի՝

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՂՄԸ

Կ. Սուրէնեան՝ Կամուրջին գլուխը և Գատը գիւղ.

«Պոն պիր Ջէյիտ» Պահճէ Գաբու.

Դեղարան Գասապեան Պահճէ Գաբու.

» Ծաննի՝ Կամուրջին գլուխը.

ԲԵՐԱՅԻ ԿՈՂՄԸ

Պոն Մարշէ՝ Բերա.

«Էքօնոմիք» Սոսիէթէ Գօ-Օբէրաթիվ.

«Ալապուտէօզ» Բերա Մեծ Փողոց Թ. 311

Ընդհ. ներկայացուցիչք Արեւելքի

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Թօհաֆճի Խան, Սիրքէճի

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Բալըքպազար փողոց (Հին Մուսթաֆա փողոց)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ԲԷԹԹԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ՈՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000	Պահեստ	»	104,500,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000	Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000	Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան.
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՍՈՂՕՄՕՆԵԱՆ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

970,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ
Փարիզ, 16, Պուլվար տը զ՚Իթալիէն 1, 3
Եր Լը Բէլթիէ փողոցի անկեան վրայ
1845 հիմնուած է ի վեր

Ապահովագր. ներու վճծ.	1,219,000,000
1896 ի տարեշրջան	
Ապահովագրեալներու վճծ.	96,000,000
Հասոյթ	203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	630,000,000
Ապահովագրուողներուն փոխ տրուած	15,000,000
1897 յունուար 1	
Աւանդք և անշարժ կալուածք յ՚Եւրոպա	43,000,000
Յաւելեալ դրամագլուխ	138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք	4,285000000

Տեղեկութեան աղբիւրներ
Շահաբաժինները բարդմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան. Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ առնել Ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ
Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. Ու. ՀՈՒԻԹՍԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Լօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Չտպուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։ — 2. Ցանուն լրագրին Ընկալագրեր, Փոխանակագրեր, Նամակատան դրամաթուղթեր, Չէքեր, եւն. փակերական են՝ լրագրոյն արտօնատէրին ստորագրութիւնը կրելու պայմանաւ միայն։ — 3. Բաժնեգիները Թուրքիոյ համար արծաթ մէճիտի և արտասահմանի համար ֆր. ի հաշւով են, մէճիտը 20, ոսկին 108 ղրուշէն։ — 4. Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է, բաց ի Բօսֆ Լօքալի ծախքէն։ — 5. Թղթատարի ծախքն իր վրայ առնլով «Բիւզանդիոն» ա՚յնքան մեծ զոհողութիւն մը կրած է արդէն որ զեղչուած բաժնեգին առաջարկներ անընդունելի են։ — 6. Ամեն գաւառացի ազգային որ ինքզինք Թերթին խմբագրութեան ծանօթացնելէ ետքն իր բնակած քաղաքին, գիւղաքաղաքին կամ գաւառին ազգային, կրթական կամ տնտեսական խրոզութիւններուն, դէպքերուն և հանգամանքներուն վրայ ամիսը մը չափ ճշգրիտ և ամփոփ տեղեկութիւն հաղորդէ, իրաւունք ունի Թերթին Թղթակիցը նկատուելու, տարեկան Թերթ մը ստանալու, և յառաջիկային դրամական փոխարինութիւն մը, եթէ իր նամակներ նա՛և գրական արժանիք ունին։

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՀԻՄՆԵԱԼ Է 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ՑԱՆԴԱ
Lancashire Insurance Buildings
Exchange Street Manchester

Դրամագլուխ	3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար	1,511,280 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն, մեծ սնունդ քարուկիր ու փայտաշէն բնակութիւններու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ եւն., յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով։

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնն յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներն, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Նոր հաստատուած պայմանագրութեան տեսութիւն։

Տեղեկութեան ապահովագիր տեղեկութիւններ Աւոնց կ ճանչնան և ըստ համաձայնութեան։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond, Sellar and Co.) Պոնտ Սելլեր և Ընկ. Բէօշիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՔԴ. ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անզգամելութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։ Կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ սրտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւնները, արեան շրջանի խանգարումները, հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցնէ ոյժերու կորուստն որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։ Ջղային տկարութեանց ա- ւուր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ հրաշալի է։ Մելամաղձութեան ախտանիշք կ՚անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՔԴ. ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կը ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոհունակութեամբ։ Ախորժակամ է, կը զտէ և կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ և բարօրութեան զգացմամբ որ վարժութիւնն հիւանդը շատոնց կը կորսնցնէր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ՚աւելնայ։ Աղիք կանոնաւորապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն, մորթը պայծառ գոյն մը կ՚առնու, մազերն ոյժ կը ստանան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տքդ. Լալորի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանեան կառավարութեան գ. ..ը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalor's Phosphodyne London England վրան փորագրուած։ Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վաճառքր եւ վնասակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլ. Ընդհանուր մթերանոց, Վօյվօտա պանդոկանոցին քով, Կալաթա-Շիշլի Թրամվէյներու կայարանը, թիւ 95 եւ 97։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ եւ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ և Աւրէուլէյ միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորեան	10500	Ֆլավեան	3500
Ասժէնեան	10500	Էճիբշեան	3500
Բէօդրեան	10500	Բերժիբն	3000
Լանքասդրեան	9000	Այճէրեան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապեան	3500
Գոլըմպեան	8000	Աթէնեան	2500
Ծորճեան	8000	Անատոլեան	2500
Պոստոնեան	8000	Ալճաչիրեն	2500
Ֆիրճինեան	8000	Լէսպեան	2000
Ծալէրնեան	3700	Մինծօ	900
Վալօնեան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլորենեան	3700	Լիւպօն	800
Փապեան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանը ղրկել շոգենաւէն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ՌԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամոքում առաջ բերելու։ Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյի կը գրէ. «Բիչ մը ատեն Րէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔը տուի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսել որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասի շատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պատկերէ անմիջապէս առաջ ու ռանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱԻ անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Նիւքսէք Գալաթոսոր, Վօյվօտա, Կալաթա-Շիշլի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։ ԾԱՆՕԹ.—Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԽԱՔԻՆ եւ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ
կանոնաւոր շոգենաւ բանող
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղեւորի եւ ապրանքի փոխադրութեան
նաւարկէք, ուղեւորութեան և այլ
տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց թ. 1

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. Պոլիս, Նօ 38, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (42)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՏՈՔԹՈՐ ՌԱՄՕ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ռամօ, դողդղալով, ծռեցաւ, հագուստը վեր առաւ և ճանչցաւ իր բարեկամին որոյ գլուխը ետին կախուած էր, աչերը գոցուած էին և կապարի գոյն առած էր։ Ակնարկ մը նետեց իր չուրջը, նշմարեց գծալվան որ խշտեակին ոտքին կողմը կանգ առած էր, նշան ըրաւ անոր որ մօտենայ, և խօսքը տասանակին ուղղելով.

—Հոս եկո՛ւր, անոր ուսերուն տակէն բռնէ։

Եւ բառ որում բաւական յստակ չէր տեսներ և արիւնաշաղախ յարդին կծու հոտով լցուած այս նեղ սենեակին մէջ կը խեղդուէր, բռնցի հարուածով մը պատուհանը բացաւ, կոկորդալեր շնչեց մաքուր օդն, և վիրաւորին քով ծնրադրեց քննելու համար։ Լայն և թուխ ու արգէն չորցած բիծ մը Մինղէլի շապկին մէկ պատռուածքը կը շրջապատէր գօտիէն վեր։ Ռամօ կտաւը ճեղքեց, աջ ազդրը մերկացուց եւ սոսկմամբ ի վեր հանեց, կողերուն տակ, կշտափոսին մէջ, արիւնահոս փոքր ծակ մը զոր յառաջ բերած էր Ճասբօ հրացանի մը ահարկու գնդակը։ Կապարը դուրս ելած ըլլալու որ և է հետք չկար։ Կապարին կտորը վէրքին մէջ մնացած էր։

—Օգնէ ինձ, ըսաւ Թալվանի հաստատ ձայնով, իր բոլոր կորովը վերստանալով իր արուեստին կիրառութեան մէջ։ Եւ իր վիրաբուժական գործիներու տրցակը փայտի կոճղին վրայ տարածելով, վիրաչափ մը առաւ. յետոյ խոհեմ ձեռքով մը սկսաւ քննել վէրքը։ Խորունկ էր, և նշանաւոր վիրահատին դէմքը մթնեցաւ։ Գործիքը փոխեց և շատ երկար կորոզ մը առնելով, համարձակ խոթեց զայն սոսկալի ծակին մէջ։ Սարսուռ մը անցաւ վիրաւորին մարմնոյն վրայէն, եւ ցաւագին հեծութիւն մը դուրս ելաւ իր շրթունքէն։

—Կապարը կ՚զգա՞ս կոր. կապարահան մը կ՚ուզե՞ս, ըսաւ Թալվան առ Ռամօ, առանց խակնայելու Մինղէլի, որ իր ողորմելի խշտեակին վրայ կը շարժէր։

—Ո՛չ, չեմ կրնար աւելի նեղը խօթել, վէրքը խորամուտ է։ Անկարելի պիտի ըլլայ կապարին կտորն ՚հանել, եթէ որովայնահատութիւն մը ի գործ չդնենք, և գործողութիւնը, տասնէն ինն, մահացու է...

—Խորտակուած ոսկորներ կա՞ն, հարցուց Թալվան։

—Ոչ, ըսաւ Ռամօ կարճ ի կարճոյ։

—Գնտակն ի՞նչ ուղղութիւն ունեցած է։

—Լեարդին բոլորտիքէն դարձած և աղիքներուն մէջ տեղաւորուած է։

Ցմմարաբոյժը գլուխը շարժեց առանց նոր հարցումներ ընելու։ Վէրքին ծանրութիւնն ըմբռնեց և զՄինղէլ մեռեալ գատեց։ Տոքթորն, իր բարեկամին մօտ ծնրադրած, անձկութեամբ կը զննէր. Գերմանացին, աչքերը միշտ գոց և կարծես ուռած, դժուարաւ շունչ կ՚առնուր։ Երկաթին շօշափումէն, որ իր կողին մէջէն անցած էր, իր չարչարուած միսը սարսռացած և ինք պռնացած էր, բայց անգիտակցաբար և անսանկան ընդվզումով։ Ուղեղն ընդարմացած էր, քօղ մը կը տարածուէր մտքին վրայ։

—Չի խելաբերիր, ըսաւ Թալվան։ Կարծես կը խեղդուի։ Ներքին արիւնահոսութիւն մը յառաջ եկած է։ Տե՛ս, վէրքն հազիւ խոնաւ է։

—Արիւն առնե՛նք, ըսաւ Ռամօ։ Այս է միակ հաւանականութիւնը՝ զինքը մահուանէ փրկելու համար։ Եթէ կարենանք իր կեանքը մինչեւ վաղն երկարաձգել... Ո՞վ գիտէ։

Եւ իր բարեկամին նայեցաւ հըրաշքներ գործելու վարժ մարդու մը վստահութեամբ։ Թալվան օգնականի մը պէս հլու, իր թաշկինակը պատռեց և պատատ շինեց, վիրաւորեալին բազուկը ծնչեց եւ նշդրակ մը կարկառելով Ռամոյի.

—Դուն անձամբ ա՛ռ արիւնն, թո՛ղ օգտուի հաւանականութենէդ։

Կարմրորակ կաթիլ մը երեւցաւ Մինղէլի վերնամորթին վրայ եւ կամաց կամաց արիւնն սկսաւ հոսիլ։ Արդէն գետինն այնքան արիւն կար որ երկու բժիշկներն հոգ չըրին աման մը գտնելու՝ իրենց հանածն հաւաքելու համար, և թեւէն հոսող արեան ուղխը տարածուեցաւ գետնին վրայ։ Սփոփանաց հառաչանք մ՚անցաւ վիրաւորին շրթունքներուն միջեւ, արտեւանունքները թարթեցին, աչքերը բացուեցան։ Նախ տարտամ, իր ակնարկը թափառեցաւ չէնքին սպիտակ որմերուն վրայ, խշտեակներուն վրայ ուր պառկած էին իր վշտակից ընկերները։ Կասկած մ՚անցաւ ճակտին վրայէն։ Ցիշողութիւնը կը վերադառնար. կ՚սկսէր ըմբռնել թէ ինչպէս հոն կը գտնուէր ուժասպառ պառկած և աղէկներուն մէջ կրելով կեղեքիչ ցաւ մը։ Զօրութիւն մը, որ կ՚ողեւորէր զայն, պատուհանէն ներս կը թափանցէր, և իր վժվժացող ականջներուն կը հասնէին Թնդանօթներու մռնչին պայթիւնները։ Փորձեց ոտք ելնել. երկու հաճոյակատար բազուկներ պաշտպանեցին զինքը։ Աչքերը վեր առաւ և դէպ ի անոր ծռած, ինչպէս երբեմն երբ այնքան հիւանդ էր, ճանչցաւ Ռամոյի մտահոգ դէմքը։ Տժգոյնեցաւ, դիմագիծերը կարկամեցան և սկսաւ դողալ։

—Ֆրա՛նձ, գոչեց Տոքթորն՝ յուզումէն այլայլած, հէք բարեկամս, սիրելի զաւակս...

Այս աղաղակին առջեւ, որ փըրթած էր այն մարդուն սրտէն որմէ այնքան անկեղծօրէն սիրուած էր, վիրաւորն հառաչանք մը արձակեց, իր հըստոռոչոր արտեւանունքներէն երկու կաթիլ արտասուք հոսեցին, աչքերն ահաւոր անձկութիւն մը արտայայտեցին։ Ձեռքերն երբեմն միացուց կարծես աղերսելու համար, և տկար ձայնով մը մրմռաց.

—Ռամօ՛... Երկինք չուզեց որ մեռնիմ առանց զքեզ վերստին տեսնելու։

—Օ՛ն, պիտի ապաքինիս, ըսաւ մեծամուն մարդն, իր դողահար ձեռքը դնելով բարեկամին գլխուն վրայ։ Այո՛, պիտի ապրիս։

Մինղէլ աչօտ ժպիտ մը ունեցաւ, և շատ ցած ձայնով.

—Մ՚ուզ որ հիմակ որ գիս ողջագուրեցիր...

Նորէն մարեցաւ, և այտերուն վրայ կապոյտ գոյներ տարածուեցան։ Ռամօ, սարսափահար, անոր մօտեցաւ.

Կը շնչէ, ըսաւ Թալվանի. Հիմա պէտք է զայն փոխադրել տալ քու հիւանդանոցդ։ Հո՛ն հանգիստ պիտի ըլլայ... Պատրաստ պատգամբ չկայ... Իմ կառքս առնենք... Մենք հետի պիտի երթանք...

Այլեւս առանձին չէին փոքրիկ սենեկին մէջ։ Օգնական վիրաբոյժ մը, երկու հիւանդապահներու հետ, աչքէ կ՚անցունէր պատերուն տակ շարուած վիրաւորները։

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ (Շար.)